

Plymouth Pa. 9 d. Gegužės.

Lietuviai, kurie nū kelių ar ir nū keliolikos metų szioje laisvės žemėje savo tikėjimiskūse reikalūse nesze neretai sunkų jungą svetimtauczių (airių, o daugiausiai lenkų), paskutinius kelis metus, susipratę, jog geresnė savo pečiuje kepta dūna, ėmė rūpintis apie uždėjimą lietuviszkų parapijų, parsikvietimą lietuviszkų kunigų. Taip dabar yra jau Suvienytose Valstijose į deszimts grynai lietuviszkų parapijų, kurios turi sav kunigus lietuvius, bet dar kita tiek atrasim lietuviszkų parapijų, kurios arba negali sav sujieszkoti dvasiszko vadovo, ar dar neįstengia jojo užlaikyti.

Nesznėkėsime czion apie antras, tik, talpidami sziaime N-e korespondenciją isz Du Bois, porą zodzių isztarsime į uždėtojus ir abelnai sanarius tų parapijų, kurios turi jau szioją tokį turtą, yra nusipirkę žemę dėl bažnyczios arba jau ir stato ją (bažnyczią) ir norėtų kūveikiausiam laike gauti kunigą. „Vienybė“ jau porą sykių yra apgarsinusi (pakakindama praszymus savo abonentų), idant, „jei yra kur koks lietuviszkas kunigas, kad atsiszauktų“ ten ir ten. Pagirtini yra tautiečiai, kurie rupinasi apie sujieszkojimą sav lietuviszkų kunigo, bet nekuriūse atsitikimūse mes užtėmijome, jog uždėtojai naujų parapijų laiko kunigo pajieszkojimą už lygų beveik pajieszkojimui kokio paprasto darbo atlikimui darbinjko. Idant kunigas gerai galėtų valdyti parapiją, reikia, kad jis būtų apsipazines su czionyszkų žmonių gyvenimo iszlygomis, jų draugijiniams prietikiams, kad būtų geras tėvynainis, nepersenėjęs, pilnas energijos žmogus. — Lietuvoje juk ne kiekvieną kunigą dvasiszka dvasiszka valdzia pripazįstą už atsakantį dėl

valdymo parapija. Ką gi jau sznėkėti apie szią žemę! Czia klebonas netik privalo buti dvasiszku tėvu savo parapijonų, bet ir mokslo bei tautiszkos sūmonės įgijime vadovu. Joku budu negali czion Amerikoje buti lietuvių dvasiszku vadovu toks kunigas, kuris mažai ar nieko nenumano apie mūsų tautiszka klausymą, o jų labjaus toks, kurs laiko lietuviszką „preciwny Katolicyzmowi kierunek“. Kunigai, mislijantie traukti isz Lietuvos į Ameriką, turi žinoti, jog į Ameriką jie vyksta ne dėl geros pensijos gavimo, bet dėl visiszko pasiszventimo savo broliams, kad už savo ir geriausius velijimus bei darbus dėl labo tautiecių jie czia nesykį turės kęsti bjauriausius apsznėkėjimus, net persekiojimus. Czia nereikia bijotis žemskių, žandarų, bet kankynės, kurias nekartą reikia paneszi nū savo brolių, yra daug sykių skaudesnės už prispaudimus Maskolijoje.

Ant galo dar sykių isztariame į rupinancziūsius „gauti kunigą“, kad gerai apsziorėtų parsikviesdami sav dvasiszka tėvą, koks jis yra, kokio jo praeitė. Atsitikimai su Varnagiriais, Jūdisziais, Dembskiais turi ateiti ant mislių neturinczių kunigo parapijų komitetams.

—a—m—

Atszaukimas.

Gūdotina Redakcija!

N 8 „Vienybės“ yra neteisinga žinia, apie manę paskleista, buk asz imas laikraszczius ant bargo ir pinigų ne noris užmokėti — jeigu ir toliaus taip darysiu, tai man laikraszcziu, nepardūs „Varpo“ redakcija... isz ko gana aiszku yra, kad pats „V-o“ redaktorius sako nepardūs (rasi vietoje — nebargūs) man laikraszczių, jeigu pas mane kas

apsisteliūs „Varpą“ bei „Ukininką“. Tas yra gryna netiesa: dėl geresnio užbaigimo visų rokundų asz užmoku „Varpo“ redakcijai visados už kozną numerį ir jokio bargo neimu, atpencz tų, kurie ima laikraszczius vėliaus užmokėdami, ir visados po atmokėjimui tūjau redakcijai užmoku. Apart visko da ir savo prikszu: daugelis, ypacz amerikiečiai praszo kad prisišcziau „Varpą“ bei „U.“ ant pažiuros, kuriūs tai probos NN turi nusipirkti nū „Varpo“ redakcijos ir da už pacztą užmokėti, nors visokios redakcijos probos numerius uždyką dūda. Antrame numeryje „Varpo“ szių metų „nū iszleistuvės „Varpo“ bei „Ukininko“ neteisingai manę taipgi užgauna raszydami, ... ir parsikviecia jūs (laikraszczius) per kelinta Tilžeje gyvenantį lietuvi, kuris netraukia gerą dalį pinigų“. Turbut užsimirszo „V-o“ redaktorius, kad jis p. Mauderodei atidavė kozną treczią grasį ir tai niekam negarsino, kad nutraukia treczią dalį pinigų už pardavimą laikraszczių, ir kuris tiek jų iszpardavė, kiek reikalautojai per bėdą iszprasze, nės visur kieszo „Apžvalgą“ vietoje „Varpo“ bei „Ukininko“. Asz stengiūsi kiek iszgaliu lietuviszkus reikalus užganedįti ir iszpildyti. Man negali nieks užmėtinėti, buk neatlikau, kur galimayra.

Su gūdone

Motiejus Noveskis

Tilžeje—Tilsit (Ostpr.)

N. B. Meldziu ir kitų gūdotinų redakcijų szį apgarsinimą atkartoti. M. N.

Isz Lietuvos.

— Szaulių pavietas. Isz Joniszkes miestelio per laiszka atėjo liudna žinia. Raszo: „Sziadien (13 d. Balandzio) po pietų ketvirtoje valandoje iszėjo ugnis isz žydų tvarto (regis tyčia pakurta) ir su-

degė per penkias valandas 500 užgyventų trobų, kūlabjau žydiszkų; isz krikszcziونیų gaspadorių maž kas nukentėjo, bet tarpe žydų be aukų neapsiėjo. Krautuvių su tavorais labai daug sudegė, gaisro tryszkyinės (maszinos), dėl gesinimo su vandeniu ugnies, ant ulyczios pastatytos, ugnimi apsiaustos, sudegė. Dideliam vėjui bunant, nesuspejo nuvezus atimti. Galima pasakyti, kad policija tiktai slankiojo, o nedarbavos. Asesorius ir uriadninkas isz pradzios dar pasirodė, o paskui lyg kamparas isznyko. Nei jokios tvarkos nebuvo prie taip baisaus dėl Joniszkes atsitikimo. Trobos buvo palaikos, kūlabjausiai sziaudais dengtos, nekurios gontomis, stogai buvo baisiai sausi, o trobos tankiai sustatytos taip, kad gelbėti nebuvo kaip. Prie to dar didelė stoka vandens dėl gesinimo, per tat kiek pavėju ugnis užėmė, tiek ir iszpleszkino. Nū rinkos pradėjus, sudegė visa nū Szaulių pusės miesto dalis. Daugybė be stogo ir kashio dūnos pasiliko, o blėdis dėl Joniszkes baisi. Daugelis namų buvo nū ugnies neapsaugotų (nestrakavotų), o isz vidaus labai mažai ką iszneszi galejo“

„Apie Joniszkę isz po žiemos rugiai ir kviečiai labai gražiai iszrodo; jeigu tie sausi vėjai nesugadins. — Dėl vasarojo jau laukus arti pradeda. — Lietaus szį pavasari nei sykio apie Joniszkę nelijo, per tat mums greit vandens pritruks. Turėjome labai smagias Velykas, o labjausiai bažnyczioje, nės kunigas Vitaras ir vargamistra p. Viosockis isz mieszcziونیų giedorių korą įtaisė. Dabar bažnyczioje labai gražu ir linksma. Net ir kacapai prie vargonų sustoję atėjo pasiklausyti, kaipo tai asesorius, pacztos vyresnysis, žandaras ir ki-

ti“.

Isz to galima susekti, kad arti bažnyčios į siaurę nūtenais, nū gaisro vietos, isz kur su siauriniu vėju ant pietų link ugnis ėjo, pasiliko lietuviszkos prėkybos Varaszausko ir Zdravamiczio ir žydams padegus, dar didesnį pelną turės. — Po gaisrui, visokioms cholera smirdanczioms žydtrobėms sudėgus, nauji muro ir su gontoms ir czerpėmis dengti namai stos, nės naujų namų mieste siaūdais dengti yra nedaleista.

Prasiskoliję ponai, o neturėdami kūm daugumas siaip skolų ir į banką užmokėti isz kortų loszia dieną ir naktį ir tai visūse Žemaicziūse. Tankiai atsitinka, kad prie kortų (kazyrų) užsidegę, o pas kokią bajorą suvažiavę loszia nemiegodami dvi nakti ir vieną dieną. Loszia preferansą, vintą ir stosą. O sia kerčioje ant stalo stovi bonkų batarėja su degtine, koniaku, romu, — tarpais arbatą ger' ir užkanda. Visi dizečiai prigėrę, lyg tie bimbilai kraujo, raudoni pasidaro ir pasiputę. Nevienas į Vilnių dėl užmokejimo bankai su pinigais nuvažiūja. Paskutinis terminas mokėti kaip ant rytojaus, o anas dar sziadien su tais pinigais laimės mėgina, kaziras muszdamas. Tankiai atsitinka, kad vietoje iszloszimo pralozsia, o paskui isz baimės, kad dvaro nepardūtų, bėga pas banko urėdnikus ir direktorių, kad licitaciją sulaikytų, kūgreicziau prizadėdamas pinigus atvežti. Bet tūs pinigus gauti yra labai sunku, nės nieks bankrutui nenori paskolyti, taigi reikia pardūti numylėtus etaininius arklius, dūninius rugius, sėklinį vasarąją, paskutinį miszką, imti nū zydo pinigus, mokant 50 rub. nū szimto palukio (palukanų) ir t. t. Dar gerai, jeigu yra ką pardūti, o jeigu nėra, tai ir galas. Taip tai mūsų ba-

jorai žūsta, o ant jų vietos auga nauji demokratiszki („muzikiszki“) gaivalai ir nauja mislis. Toji aplinkybė padeda labai bajorams prie lietuvių prisiartinti, nės kuris turtingas, tas savę visados prie lenkų skaito, su „chamais“ nenorėdamas nei jokio susiartinimo turėti.

Sztai nekurie isz bajorų pradeda suprasti, kad kartą nevienas priėjęs liepto galą, prazus, taigi rupinas tokią lentą iszjieszkoti, kurią toliau padėjus, galėtų per upę sausai pereiti. Toji lenta yra tai prėkyba ir pramonės. Sztai, kaip jau ne kartą nūmanęs girdėjote, daugel prėkybos ir pramonių draugysczių susitaiso po miestus, laukus ir taip toliau: kaipo tai dalyke laukinjystės, pramonystės, prėkybos ir t. t. Nės teisingai yra sakoma, kad vargas yra visų pramonių iszradėju.

Sztai ponas Gelumbauskis (Dolubowski), kurį taip lietuviai vadin, savo dvare Pavėniskiuose, Szaulių paviete, apie Szaukėnus atvežė sav centrufugą įtaisas dėl atskyrimo saldžios smetonos nū pieno. Ketina, nū aplinkinių pieną supirkdamas, daryti surius ir sviestą. Viskas tas bus labai gražu ir gerai, jeigu tiktai bus nupirkta už savo, o ne už paskolitus pinigus, nės kitaip toks to reikalo bus galas, kaip spekulacijų ponų: Podbereskio Kauno paviete, Puzinos Panevežio pav., Ivo navicziaus Resiainių paviete. Viskas bus gerai, jeigu su rokunda bus daroma.

Dabar vėl kalba, kad Dr. Grigiszkis, isz Szaulių į Maskoliją dėl choleros gydymo iszvažiavęs, sveikas ir gyvas yra, o nemirė, kaip pirma buvo parasyta.

Isz Reimerio miszko, Tita vėnūse, kur žydai nupirko ir ant Dubissos upės kranto žiemą rastus suvežė, tūjaus po

ledų iszėjimui pavandeniu paleido, nės paskui, prie malunų dambus užtaisius, to nebegalėtų padaryti. Aname miszke Resiainių pav. dėl iszkirtimo rastai pardūti. Rastas už 2 rub. negali buti plonesnis kaip 9 coliai plongalyje.

— *Joniszkeliai*, Panevežio pav. Czia gyvena turtinga ir gera ponia Karpinė, kuri pritarė lietuviams ir jų dvasiszkam kilimui, bet nelaimė, kad nuvažiavus į Paryžių pasimirė. Giminės nori ją palaidoti ant numylėtos jos lietuviszkos žemės, bet pargabenimas 12,000 rublių kasztūs. Taigi nežinia, ar ją ten paliks, ar padėję tūs pinigus į Lietuvą atgabens. Todėl taip brangiai kasztūja, kad atskyrų vagoną dėl to reikia samdyti. Jeigu kas sutiktų vežti grabą prie laigtų, tai daug pigiau iszeitų. Bet czia, zinoma, viską su iszkilme nori padaryti.

Isz *Tilzės* pranesza, kad dabar ten spaudin lietuviszką dramata, p. Gužucio parasytą „Ponas ir Muzikai“. (Jau atspaudyta pirm poros nedėlių. Red.)

Daugumas mūsų lietuvių į maskolių rankas papūla, bet kūdaugiausiai per neatsargumą. Sztai Žagarės par., Szaulių pav., buvo toks atsitikimas. Žagarės valseziaus kancelarijoje rastas buvo viens „Ukinjko“ numeris ant vieno vardo į Stungių kaimą adresavotas ir po bandarole per pacztą atsiųstas. Daugel yra tame Žagarės miestelyje maskolių, kurie apie lietuviszkus laikraszczius po aną krasztą besiplatinanczius zinojo, bet nepersekiojo anų isz dalies netiktai prilankiais dėl jų budami, bet ir anūs skaitydami (!Red.), bet tarpe jų yra ir dideli fanatikai, kaipo tai „uczitelis“ ir „uriadnikas“. Taigi „uczitelis“, pamatęs tą laikrasztį su kuvertu adresavotu į Stungius, padavė jį „uriadnikui“, o tas pasiskubi-

no aną gaspadorių kratyti, ir rado ten netiktai laikraszczius, bet ir rankraszczius, prie kurių kūlabjaus kibo. Paskui radęs ten paraką, ir szaudyklės pradėjo jieszkoti ir įkalbinėti, kad ans szaudyklę turėdamas prisipažintų. Isz tos priezasties ir po kitas pažvelgtas vietas Žagarėje kratyti pradėjo. Mat vienas „uriadnikas“ daro, ką nori, dėl szitiek svieto, o tie nedrįsta jam kailio iszpersti! Taigi czia yra pamokinimas, kad nieko per pacztą ne siuntinėti ir atsargiems buti!

Chinūse yra katalikiszkoji misijonorių draugystė, kuri isz stabmeldžių budistų rankų po upes skandinamus vaikus už porą kapeikų iszperka, nės ten ir Budos tikėjimas ir valdzia ant to sutinka.

Taigi nekuriūs studentus isz universiteto, o avigalvius, girdėjau kalbant, buk Budos tikėjimas esąs už krikszcziouniszką geresnis. Zinoma vaikas isz piemens į studentus pakilęs mislija, kad įgavo viso svieto protus ir kad savo protu visus praeis.

Lietuvoje dabar tos draugystės szaka pasiplatino ir sudėtus pinigus į Chinus siunczia dėl mažų vaikų pagelbėjimo.

Negalint lietuviams nei savo spaudos, nei teatro, nei kitokio susirinkimo turėti, nei su savo kalba aiszkiai pasirodyti, sunku yra dabartiniame padėjime ką nors padaryti. Kaip Rigos „Ausra“ nebeturi lietuvisztės pavidalo, taip ir „Petropilės Lietuviszkoji Labdaringoji draugystė“. Kaip gali prie lietuvisztės užsilaikyti draugystė, kurios zenklu gali buti tiktai lietuviszkoji kalba, kur nebevalna nei lietuviszkų knygų, nei laikraszczių užlaikyti, nei lietuviszkų apgarsinimų, afiszų ir t. t. daryti, kur reikia visas knygas maskoliszkai vesti, todėl kad ten ir maskoliai turi snapą įkiszi.

Sztai gavome matyti apgarsinimą, kuris ant 4 (16) d. Balandžio prižada koncertą ir balių. Koncertą iszdūs maskolių artistai. Yra tai labai gražu isz jų pusės, kad pade da dėl mūsų vargszų, bet kodėl nedaleista apgarsinimą nevien maskoliskai, bet ir lietuviszkai atspauditi. Kokį pavidalą turėjo balius pas kiau atliktas, to dar negavau žinoti.

Po *Juzintais* ant upių ir ežerų ledai dar nesutirpo (Zarasų pavieta). Isztikro nėra vis sziltų dienų: tai szaltas sziaurinis vėjas, tai sniegas krinta, o szilto lietaus nėra. Gardeno gubernijoje gelžke liu bevaziūdami dar tuli seną sniegą gulintį matė.

Netiktai laikraszcziui, bet ir korespondentui reikia savo politiką turėti, nės yra toki daigtai isz kurių apgarsinimo netiktai lietuviai, bet ir jų neprieteliai gali pasinaudoti. Lietuviszkus laikraszczius netiktai lietuviai, bet ir lenkai ir maskoliai skaito. Lenkų neturime ko bijotis, bet maskolius turime labai iszvengti, nės paslapta policija visokius laikraszczius užrubežinius skaito ir apie tą dūda savo valdziai kombinacijas, nūmones. Per tat „Vienybės“ korespondentas (1893 m. N. 4. p. 44) blogai padarė, gerą dėl lietuvių užmanymą garsindamas, nės maskoliai tam užmanymui galės kelią užkirsti. Kam čia mums nurodyti maskoliams savo spragas, per katras galime laimingai iszeiti.

Ant Baltarių kraszto ūstinis miestas vadinasi Liepoja lietuviszkai ir latviszkai, per tat „Vienybės“ (1893 m. N. 5 p. 54) rasztinikai klaidžiai isz vokiszko ir lenkiszko Li bava vadin. Dar asz atmenu, kada ir lenkiszka Lipava vadino, o puskui lenkai pagal vokiszko vardo pradėjo sekti.

Skaitlius svarbesnių lietuviszkų rasztinikų greitai pasi-

didins, nės, bajorų patrijotizmui pakilus, nauji rasztinikai atsiranda, bet tie gerai lietuviszkai nėmokėdami lenkiszka raszys, o dūs dėl iszvertimo savo darbus geriems lietuviszkos kalbos žinovams.

— *Mažas užmanymas.* Lietuvių yra pustreczio milijono žmonių, tai jeigu koznas isz jų nū savės dūtų ant spaudinimo lietuviszkų knygų kas metą tiktai po vieną kapeiką, tai būtų 25,000 rublių ant metų, už kuriūs pinigūs galima būtų atspauditi tiek daug knygų ir laikraszczių, kad ant to laiko užtektų dėl dvasiszko atkėlimo. Rodos, kad tai yra menkas daigtas, o vienog ir to be vienybės padaryti nebegalima.

— *Dorpatas.* (Vidzemėje) Čia gyvena p. Juszkevicziene, pati a. a. Jono Juszkevicziaus, garbingai žinomo isz atspaudinimo lietuviszkų dainų ir t. t. Kazaniuje. Taigi dabar tos knjgos dėl pirkimo platintojai net Amerikoje atsirado ir ten tų knygų reikalauja.

Zaltys.

— *Liudvinavas,* Kalvarijos pav. Suvalkų gub. Jau nekartą buvo raszta lietuviszkūse laikraszcziūse apie liudvinaviecius, kur jūs tai giria, tai vėl peikia, taip kad sunku žinoti, koki jie žmonės: geri, ar blogi. Pažinęs jūs arcziaus, galiu pasakyti, kad tarp liudvinaviecių yra visokių, gerų ir blogų, net ir tokių, kurie sziaudien yra pagirtiniais lietuviais, o jau rytoj pasirodo sziaudadusziais, jei ne iszgamoms. Tie sziaudadusziai lietuviai labjausiai myli gražias merginas. Sznekasi jie apie lietuvių rėikalus, o čia tik szvyst! raudonas andarokas kokios graziukės, jau ir po reikalų...

Dabar apie nenaudėlius liudvinaviskius. Kada pernai buvo atstatytas vaitas Bo-

tyrius už lietuviszkus dalykus, ant jo vietos vaitu liko Sirutis, buvusio vaito kandidatas. Pastojęs vaitu, Sirutis tūjaus nepatiko iszmintingiesiems ukinėkams už savo mandrumą, o dabar jį visi ant jųko laiko. Kaip jau yra žinoma skaitytojams „Vienybės“, į valsczių kanceliarijas atėjo nū valdzios paslaptas paliepinimas, kad kanceliarijoj, kiek galint, užvesti gudiszka kalbą. Atėjo toks paliepinimas ir į Liudvinavo kanceliariją. Stropus, bet kvailas vaitelis, norėdamas įtikti maskoliams, pasiraszė pats ir szaltyszius privertė pasiraszti, kad niekad kanceliarijoj nevertos kitokios kalbos, kaip tik maskoliszka. Ir nū to sykio vaitelis pradėjo visai nekaltėti lietuviszkai. Ateis, budavo, žmogus į kanceliariją ir kalbina vaitą lietuviszkai, o tas atsako maskoliszka. Taip buvo nekuri laiką. Bet sztai neseniai buvo valscziaus susirinkimas (skodas), ant kurio pribuvo ir Kalvarijos pavieto virszinėkas, kursai maskoliszka iszskaitė susirinkusiems, kaip paprastinai ant tokių susirinkimų yra skaitoma. Pabai gus virszinėkui skaityti, prisiartino vienas žmogus ir pasakė: „Ponuli! mes nesu prantam, ką jus ruskai perskaitėt!“ Virszinėkas, nesu prasdamas lietuviszkai, liepė rasztinėkui iszaiszkėti, ką sakė tas žmogus. Rasztinėkui iszaiszkinus, virszinėkas liepė jam perstatyti valsczionims viską lietuviszkai. Padržasino tas visus ir prisiartinę keli prie virszinėko, skundėsi jam, kad su jais vaitas kitaip nekaltė, kaip tik maskoliszka, nors jie visai maskoliszka nesupranta. Tada virszinėkas pasakė jiems: „Gerai, gerai! jus kaip kalbėjote, taip ir kalbėkite lietuviszkai, tik visoki rasztai kanceliarijoj bus maskoliszki“. Ir nū tada visi kalba be baimės kanceliarijoje lietuviszkai, iszjūkdami

zioplą vaitelį, kurs nės nosį negali iszkishti per jųkus. Ir gerai jam! Tokiems vaitams akmenis ant plento muszti, o ne vaitauti!

Garsus Liudvinavo sudzia Aleksa, kurs judosizskai iszdavė kelis lietuvius, da ir dabar yra sudzia, tik vargu ilgai iszsilaikys ant to urėdo.

Didžiausia plėga mūsų kraszto, po maskolių, yra žydai ir žemskiai. Gal stebites, bet aiszskiai sakau: „ir žemskiai“. Paklausykite, koks atsitikimas buvo Senapilėj. A. Rudvalis, ukinėkas isz Neticzkampio, Kvietiszko gmino, atvaziavo į Senapilę su visokiais reikalais į krautuves (kromus). Apsipirkus, ko reikia, ir užmokejus už viską, atliko da trirublė bumaszka. Patėmijo tai žydas ir užsimanė iszplėszti tūs tris rublius. Negalėdamas viens tai dasiekti, prasžė pagelbos žemskio, Zubovycziaus, pirmo vagies tarp žemskių. Zubovyczius, žinoma, neatsisakė. Nusivedė jį žydas į karcziama, į kurią matė, kad įėjo Rudvalis ir užklupo ten ant jo, kad jis buk paėmęs žydo trirublę. Rudvalis iszsiēmė isz kiszeniaus trirublę ir pasakė, kad turi, bet tik savo locną, o ne žydo. Negaudami nū Rudvalio geru, atēmė nū jo panevalia. Negana to. Žemskis padavė Rudvalį į sudą, kad jis muszės jį, žemskį. Karcziamėje buvo daugiaus žmonių, kurie matė, kad ne Rudvalis ant žemskio, tik žemskis su žydu ant Rudvalio užpūlė. Rudvalis tūs žmones statė sudė kaipo liudinėkus savo nekaltybės. Na ir kas? ar mislyjate, kad Rudvalį iszteisino, o apkaltino žemskį? Ale kur tav! Žemskis sude pasakė, kad ir tie žmonės, liudinėkai, taip-gi jį „draskė“. Ir sudas apsudyjo Rudvalį ant szeszzių mėnesių kalėjimo, o liudinėkus ant dviejų mėnesių. Už ką? Rudvalį už tai, kad neat-

davė savaimi žydui savo gero, o liudinikus už tai, kad jie matė, kaip žemskis skriaudžia mus žmones. Da čia turiu pasakyti vieną daigtą: Rudvalis jau keli metai, kaip apsiszaldė rankas ir pirsztus abiejų rankų nupjovė, taip kad žmogui sunku suimti szauksztą, — kaip jis galėjo „muszti“ žemskį? Bet ką-gi daryti, kad „vieno ir yla skuta, o kito nė britva neima!“ Rudvalis dabar užapeliavojo į Varsavą ir laukia, ką isz ten iszgirs. (Argi negalėtų mūsų broliai tėvynėje parodyti, jog ir jie gali szį tą. Tegul tik supilę visi iszkarszia gerai kailį „žemskiams“, tad szie nuleis savo snapus ir nežmonės apie jūs vaikszezios bekepurių, bet jie apie žmonis szokinės ant galų pirsztų. Tik reikia susitarimo, vienybės. Red.)

Tai toki mūsų „žemskiai“! O apie žydus ką? Baisu į jų kromą užėiti, kad neatsitiktų taip, kaip su Rudvaliu. BroLIAI! gyvenat žemėj' liūsybės, Amerikoj', visko ten galite iszmokti. Ar neukvatytumėte kas pareiti pas mus ir uždėti Lietuvoje kromus ir karcziamas, Turite daugumas savo „saliunus“, ir kitiems, kaip girdėt, nevisai sekasi. Ar negalėtų toki pareiti į Lietuvą ir uždėti czion karczemas szvarias, ne tokias kaip zydiszkos, kad negėda butų ir geram žmogui užėiti. Jei atsakancziai vestumete, galvūju (rancziju), kad turėtumėte pasisekimą. Panaszus paveiklas jau yra: parėjo isz Amerikos nekuris žmogus ir uždėjo Senapilėje karcziamą. Nors žmogelis menkai ką iszmano apie tūs dalykus ir imdamas viską nū žydu, atidūda jiems didžiausią pelną, bet ir tai pats giriasi, kad jam ir taip gerai einasi. Sakau tikrai, kad jei kas užsiimtų tūm dalyku, mokėdamas kaip apsieiti, tikrai gardzią dūną turė-

tų.

Apie Igliauką (Senapilės pav.) žmonės labai smagiai kimba paie prėkystės. Pacizioje Igliaukoje yra du karabelnikų, kuriūdu laiko ir kromelius. Aplinkui niekur žydai negauna randavoti sodų, vis tik mūsų žmonės randavoja, labai puikiai ant to iszeidami. Igliaukoj' yra viena karcziamma lietuvio, o Igliszkelius (netoli nū Igliaukos) kitas lietuvis szinkūja.

Kelmynej'. (Kvietiszkiogmino, Senapilės pav.) tapo užmusztas ukinikas Kardiszauckas tik už vieną vagą lauko. K. provojosi su savo kaimynu už siaurytelę grabutę, kuri buvo ant rubežiaus jūdvių lauko. Ant gallo po ilgo tāsimosi Kar. laimėjo provą ir nuvejo užkasti tą grabutę, kad pridėti prie savo lauko. Pamatė tą jo prieszinikas ir atbėgęs, smogė jam su baslu, taip kad Kar. ant vietos suburdėjo.

Perdėtiniu kua. Marijonų Senapilėj', mirus pernai kun. J. Czėsnai, tapo kun. V. Senkus. Kadangi kunigų — Marijonų yra labai mažai, dėlto ateis į Senapilę kun. Czėsna isz Balbieriszkiog ir kun. Motiejus Gustaitis isz Roku, kurio da neseniai, per Atvelykj, buvo primicijos Augszutinėje Panemunėje.

Vėžys.

— *Petropilė*. Nedėlioje 16 d. Balandžio buvo atliktas czia lietuviszkas koncertas su szokiais. Prasidejo 8 adyną vakare ir atliktas pagal sekantį programą:

Skyrius I.

1. Romans „Saus paroles“ Czaikovski'o — iszpildė ponias Dementjev'a.

2. Daina Lelio isz operos „Snieguroczka“ — iszp. ponias Trapeznikov'a.

3. Fantazija ant devynkanklinės gitaros — iszp. jos autorius p. Dekker Szenk'as.

4. Dujetas isz operos „Sevillijos cirulnikas“ — iszp. ponias Nork ir p. Vetz.

5. Arija isz operos „Halka“ Maniuszkos — isz p. Orlovski's.

6. Valsas „Dinoros“ Mejerbejerio — iszp. ponias Nork.

Skyrius II.

7. Les oiseaux Regandi ant koncertinos — iszp. p. Rotstein'as.

8. Arija isz operos „Kniaz Igor“ Borodin'o — iszp. p. Vetz.

9. Arija isz operos „Halka“ Maniuszkos — iszp. ponias Radin'a.

10. Romans — iszp. ponias S. * *

11. Solo ant smuikos (skripkos). Vjetan'o — iszp. p. A. * *

12. Kuplietai — iszp. p. Palm'as.

Po koncertui szokiai tēsėsi iki 4 adynai nakties.

Akompanjavojo pp. Menszov'as ir Szeinberg'as. Makestis už įėjimą: 3 rub., 2,50 rub., 2 rub., 1,50 rub., 1,25 rub. ir 1 rub.

Puikiausiai iszpildė pp. Dekker — Szenk'as, Nork ir Vetz: visi buvo iszszaukiami po tris, net po 4 kartus. Ir p. Palm'as taip-gi puikiai iszpildė savo kuplietus ir taip-gi buvo iszszaukiamas, vienok ženklais parodė, kad negalįs, ir daugiau nepasirodė. Silpniausiai savo uždūtes atliko pp. Trapeznikov'as ir Rotstein'as.

Publikos susirinko daugybė: visi sūlai buvo, tarytum, prikimszti ir tikt keletas vietų pirmame sūle liko neužimtų. Gaila vienok, jog didumas ponų ir ponų, ypacz pirmūse sūlūse, kalbėjo tiktai gudiszka. Dar labjaus gaila, jog visas programas turėjo savyje mažai ką lietuviszko — tankiai jokio ryszio su lietuvyte. Suprantu, jog negalėjo jį iszpildyti vieni lietuviai — artistai, nės jų czia labai mažai;

patys zodziai gal taip-gi turėjo buti gudiszki, viena, kad didelė publikos dalis buvo gūdai, antra, kad lietuviszkaidainūti valdzia gal butų sūvis nedaleidus: bet ar-gi negalima buvo parinkti medegos, turinczios didesnį sąryszį su lietuvyte, medegos, arcziaus mus apeinanczios? Gerai, kad programe buvo veikalai garsaus lietuviszko kompozitoriaus Maniuszkos: bet ką mus gali apeiti isztraukos isz operų „Snieguroczka“, arba „Kniaz Igor“? Turime juk nemažai pabaigusių konservatorijas lietuvių — muzikų, kurie paraszė yra nevieną gerą muzikaliszka veikalą, dėlko-gi jų nesunaudoti? arba dėlko neužpraszyti jų, idant tam tyczia ką nors paraszytų?

Dėl szokių nusamdyta buvo ne kam tikus muzika, nors užmokėti parėjo, ant kiek man zinoma, gana augszta užmokestį. Ir szokiai tie mažai ką turėjo savyje lietuviszko, nės tarp ponų buvo labai mažai lietuvaiczių: per tai ir kalbėti parėjo gudiszka, retai galima buvo girdėti lietuviszka szneką. Girdėjau nekuriūs isz tos priezasties gailaujant, kad netapo užpraszytas lietuvaite Kauno ir Vilniaus, kurių czia daugelis mokinasai įvairiose mokslincyziose: sako, kad tų mokslincyzių valdzia nedaro taip didelių tame dalyke kliuczių savo mokytinems.

Abelnai kalbant, koncertas gerai nusisekė, nors dar szian ir ten galima buvo užtėmyti klaidas ir apsirikumus, stoką ilgesnio datyrimo ir praktikos. Negalima už tai labai kaltįti valdzia „Petrapiliszkos Lietuvoszkai — Žemaitiszkos Labdaringos Draugystės“: yra czia tikt pirmutiniai žingsniai tame dalyke. Tikėkimėsi, jog tos klaidos draugystės valdziai bus ant ateitės pamokinimu ir jog valdzia isz to pamokinimo norės pasinaudoti.

A. Pakalniszkis.

Dzukija.

Jau žemė iš baltų žiemos kailinių išsinėrė, sniegas į niekus visur pavirto, upeliai sriuvedami ir burbuliūdami Nemunan nupleskėjo, ten susivieniję su Lietuvos puikios upės, vandenimis gilmėse Baltmario dingo. Vyturis parlėkęs pavasario dainą dainuoja ir piemenėlius linksmin, kūdūta pempė (knyvė) gėrisi ir klausiasi, ar da gyvi likome, ar giltinė mūsų nelankė, gandraš szian ir ten palekiojęs, ant kraiko bėdžius nutupė, rupjdamasis kad daug triuso turėsiąs savo namus betaisydams. Taip, brangus tautiečiai iszeiviai, jau pavasaris kvepia, tūjaus drungnas ir sziltas vėjelis žemės viršugalvi glostys ir įvairių įvairiausias žoleles szauks ir kels iš numirusių, ukinėkai su sauja vasarojaus skubinsis dirvą savo sėti, moter's jau ir dabar pradeda rasodą barstyti.

Velykas gražias, giedras szimet teturėjome, visur sausa, kelias beveik dulka, kur nekur tiktai klonyje purvynas kyso, arba patvoryje ar pakalnėse palaikai sniegų lindo ir slepiasi nū spindulių saulės, už tad Subatoje ir pirmą dieną Velykų bažnyčios Lietuvos buvo maldingais žmonėmis lyg prikimsztos. Kaip tai pas Dievą graitai, staiga viskas eina: da per sz. Jūzupą buvo szaltis, pustė, žmonės rogėmis kur norint galėjo braukti, nepraslino dvi nedėli, o kokia stebėtina atmaina tapo. Gal Dievas szimet ant mūsų vargūlių susimylės ir ansgtybą ir sziltą pavasarį suteiks, nės žiema moczekiszka buvo; paszarą jau baigiame, o akselį dėl gyvulių seniai pjau name. Uzsalo priesz Kalėdas, szaunus kelias rogėmis susitaisė po Kalėdų; visą Sausį ir Vasarį szalo, retai kada mažiau 10 laipsnių, siekė iki 24, o 24 dieną Vasario per sz. Motiejų rymetyje 26 laips-

niai R. szalcio buvo; per tūdu mėnesiu Sausį ir Vasarį, galima sakyti, kad atadrėkio nebuvo, per tai balose, sozelkose ir szuliniūse vandū iszszalo, dėl gyvulių ir dėl savę turėjome vandenį isz artimesnių upių ir ezerų vežti. Kelias per isztsią žiemą neperkoks buvo, vėjai su pusnimis daugybę ant kelio sniego priverstė, rogės beczužinėdamos ant kelio, dūbes iszmsuzė, už tad isz dūbės į dūbę lingūjant vaziūti reikėjo, bet žmonės neziurėjo ant blogo kelio, o, norėdami uzsidirbti, tėsė medžius (kalades) į Nemuną isz Barbieriszchio, Bartkuniszchio ir Udrijos girių*), nū 75 kap. iki 1 r. 20 kap. su pora arklių per dieną uzdirbdami.

Žiemą labai daug sniego buvo, retai kada tiekos asti, pilnos kapanicos (grabės-revai), vėputiniai (pusnynai) triobų stogus siekė ir tvoras apsizergę laikė; butų buvę didelės pavandenės, kad būtų szaltis Sz. Jūzupo nesulaikęs, o ir taip mažesnius tiltelius, upeliai siausdamiesi nukelė.

Priesz Atvelykį teko man keliauti per Udrijos bažnytkaimį: žiuriu, kancelarija valscziaus apdegusi, matyt, kad stogą ir sparus ugnis suėdė, tiktai sienos teliko; klausau, poszkina, kirviais į medžius baladoja, taszo. „Kas apsiėmė“ uzklausiu, „taisyti kancelariją?“ „p. Narbuta isz Bartkuniszchio, jis turi savo medį ir darbinėkus, tad gali veikiai pastatyti“. Žiuriu toliau, kitoje pusėje kelio, taipgi triusiasi žmonės apie medžius. „O czia kas do na mas bus isz tų medžių?“ „Ogi kunigui kamendoriui namelis“, atsakė darbinėkai. „Dieve!“ pamislyjau „padėk jumis dirbti, gerai ir drutai viską pastatyti“.

*) Alytaus jenerolas geriausias Udrijos girios krasztą nū Kalesnikų ir Kirmeliszkes žydams už 3.800 rub. pardavė.

Balbieriszkyje budamas dasizinojau, kad da pereitame rudenyje Žegarų kaime sudegė grįczios Igno ir Antano Lengvinių (Raupukų).

Da mau vienas pažįstamas kalbėjo, kad 5 d. Kovo dyvinos primicijos buvo Udrijoje kun. Matulio isz Szugzdų Rytmetyje apie 9 valandą atsiskaitė tykiosios miszios, po miszių laimino gimines, spaudjdamas jų galvas. „Kodėl“, klausiau, „didžiųjų miszių nelaikė, kada visi žmonės susirinkę yra“. „Mat neturėjo“, kalbėjo mano pažįstamas, „nū virszinėko pavieto pavelyjimo, nors buvo 2 d. Kovo padavęs praszimą į Kalvariją pas virszinėką, bet jokį atsakymą negavęs, turėjo iszszadėti iszkilmingų primicijų; apart to laikas bėgo, reikėjo grįžti į Varszavą, kur pabaigė mokslą. Ar žinai — toliaus traszėjo pažįstamulis — virszinėkas pavieczio, 2 d. Kovo gavęs telegramą, nesiskubino atsakyti, nenorėjo gražios draugystės pamesti, rupinosi su draugais skaniai palėbauti. Kada iszszblaivė, dūda žinią 7 d. Kovo, kad valia primicijas laikyti, o czia mūs kun. Matulionis jau Varszavoje; vienok „ziemskiai“ sznipinėjo, ar nelaikė iszkilmingų primicijų, ar nebuvo isz apielinkės kunigų“.

Supraskite, brangus tautiečiai, tą mažą žinėlę!...

Girgėti kad Gražiszkesė liudnos buvo Velykos, ten kun. Ambražiejus Lukoszevyczius 67 metų, klebonas tos parapijos, miręs, a. a. jo dusziai! Buvo kunigas darbsztus, dievobaimingas, bažnyčią Gražiszkių naują pastatė, ir puikiai ją papūszė.

Bl. Dgl.

Isz Kitur.

— *Suvienytos Valstijos.* Cleveland'ui Chicago'je persistatė komitetas, iszrinktas ant meeting'o, dėl protes-

tavojimo priesz sądorą su maskoliais. Cleveland'as pasakęs komitetui, jog iszdavimo sądora neturi jokios vertės ir jog Amerika niekad neatsisakys suteikti prieglauda persekiojamiems tironų.

— Pereitą utarnėką, dėdami į formą „Vienybę“, dėlei stokos vietos negalėjome placziau praneszti savo skaitytojams apie iszkilmes Chicago'je, atidarant visasvietinę parodą panedėlyje 1d. Geguzio. Taigi nors ir pasivėlinę biskyti į szį gazietos numerį talpiname nors nedidį apraszimą tų iszkilmių.

Ant atidarymo parodos pribuvusių žmonių suskaito į pusę milijono; tik su tikietais, dykai iszdūtais, buvo ant parodos placiaus į 140 tukstanczių žmogystų. Toks svieta susigrudimos buvo, jog kelesdeszimts apalpusių moterių iszneszta nū parodos placiaus į ligonbutį.

Daugiausiai iszsidūdancziomis esybėmis per iszkilmes Chicago'je, lygiai kaip ir aną nedėlią New York'e buvo at-rastojo Amerikos Kolumbo giminaitis — kunjgaiksztis Veragua su savo szeimyna bei szios žemės „pirmas ukėsas“ — Cleveland'as. Taip Kolumbo giminaitį, kaip ir prezidentą, Chicago's miestas priėmė su didžiausiomis iszkilmėmis.

Taigi panedėlyje 1d. Geguzio 9 valandą isz ryto Cleveland'as iszvaziavo isz Lexington viesznamio, traukdams parodos placiaus linkon. Pirm jo jojo skyrius policmonių, pasipūszusių pilkais rubais, taipgi ir antras skyrius mėlynais rubais, du skyriu kavalerijos ir 120 huzarų prussizsko fasono mandierose; prieszakyje jų visų vyko 20 smarkių triuboczių.

Prezidentą apsupanti mynia su užpraszytais svetimtaucziais svecziais isztraukė 20 je vazių (karietų) į Jachson Park'ą.

Tukstancziai žmonių su klyksmais sveikino vaziūjanczius, ypacz su užsidegimu sveikino kunjgaiksztiene Veragua, kurią kūne apibėrė žolynais.

Parke (ant parodos pliačiau) sveikino atvaziūjanczius prakilnius sveczius visų tautų žmonys kiekviens pagal savo budą ir paproczius. Arabai puldami kniupszti ant žemės sveikino žodžiais: Allah. Eunuchai iszsitaisė į glitą su savo haremo gražulėmis. Vaikai, asilų kėravotojai, isz Egipto miesto Kairo, klaupė ant kelių. Neseniai sugauti Afrikos tyrūse lintai (levai) ir tigrisai, ką tikt atvežti milziniskose klėtkose, savo rykavimais sveikino pravaziūjanczius.

Svecziai su iszkilme nutraukė ant tam tyczia padarytos platformės (paaugsztinimo), pirmą vietą užėmė Cleveland'as su kung. Veragua ir žymiausiai szios szalies bei parodos virszinjkais; užpakalyje jų užėmė vietą pasiuntiniai ir kiltesni svecziai kitų tautų, už platformės patilpo orkestra, o prieszai platformę buvo palikta vietą dėl 300 visokių laikraszczių reporterių. Orkestra ant 600 instrumentų užtraukė puikų marszą ant garbės Kolumbo... Po pergrajinimui marszo Suv. Val. senato kapelionas dr. Milburn atkalbėjo tam tikrą maldą. Po maldai miss Jessie Couthoul skardum balsu deklamavo eiles „Pranaszystė“ ant garbės Kolumbo. Po tam kalbėjo vyriausias parodos direktorius Davis, tarp kitko paminėdams, jog į 21 mėnesį ant pelkių 700 akrų ploto kasztais 20 milijonų dolerių pastatyta tapo 400 puikių rūmų, perskiriami venecijiskais kanalais, papūszi kolonomis, stovytomis, fontanais, dailos ir pramonės veikalais, kokių žmogaus akis dar neyra macziusi.

Ant galo pakilo kalbėti

mūsų prezidentas. Szimt-tukstantinės minios klyksmais, rankų plojimu pasveikino prakilniausią savo sąukėsą. Cleveland'as savo kalboje tarp kitko pasakė szius žodžius: „mes netik czion surinkome kasdieninio naudojimosi ir pagražinimo daigtus, amerikiszko gabumo ir iszmislumo apsireiszkimus, bet mes taipgi iszlavinome žmones, kurie sugėbia patys savę valdyti. Kaip paspaudus tam tikrai parengtą aparatą, visos maszinos bus sujudžtos, taip tegul mūsų viltys, troszkimai sujudina pajiegas, kurios ateitėje įplauktų ant visos žmonijos labo, vertės bei laisvės“. Tūs žodžius isztaręs paspaudė elektriszko aparato knypkį. Sriošės vandens isz syk iszkilo į dangų isz puikių fontanų. Tukstancziai maszinų subildėjo. Orkestra užtraukė hymną „Alleluja“. Suskambėjo varpai. Ant ežero suuzė perkunijomis artilerija, szaudama isz kanūlių (armotų). Ant rumų iszkilo szimtai įvairių tautų vėliavų. Szimt-tukstantinės minios klykavimai praskambėjo ore. Nupūlė uždanga ir stebėtojai iszvydo paauksčius modėlius laivų, ant kurių plaukdams per nezinomus vandenius pirm 400 metų Kolumbas atrado Naują svieta — Ameriką.

Tyrmiszkin Andrius.

(Isz latv. guldė L.).

(Pabaiga).

Andrius akylai žiūrėjo į žmonių pulką. Galop jo akys sustojo ant Elzės, kuri su kokia savo drauge apsikabinusi sėdėjo po beržu. Ji pasaugojo, kad Andrius ant jos veizi, jos akelės prisimerkė ir jos visas veidas iszraudonavo. Andrius dabar jautė, kad jis szią merginą myli — tikrai ir nūszirdžiai. Ta buvo szventata, aiszki meilė, kuri padaro

szirdį linksma ir gryna nū viso pikto. Tokia meilė yra tarsi kaip pavasario szventrytis, tylus, malonus ir galingas. Jau prasidėjo vėl smuikavimai. Andrius priejo prie skaiszcziios merginos ir kvietė ją prie szokio. Jis matė, kaip jam prisiartinant, jos veidas isz džiaugsmo praszvito, o kaip jis apglėbė jos skaistų stūmenį ir su ja sukinėjosi po aslą, tada jam rodėsi buk jis savo rankose laiko visųbrangiausį pasaulės lobį. Jis pri-glaudė skaistulę prie krutinės ir jam rodėsi tarsi dangiszka ramybė ir džiaugsmas užgyveno jo szirdyje — jiedu szoko lengvai ir linksmai.

„Matai, ar neiszais isz jų gera pora“, senis Graudas praszneko į savo draugą, su kuriūmi katikt buvo atėjusiu pasistebėti.

Bet ten už beržų stovėjo moteriszka sucziaupusi lupas ir su piktomis akimis žiūrėjo ant skaiszcziios poros.

„Ak, dėl jos jis manę paniekino! Palaukk, asz dar galiu kokį žodelį tarti“, ji sav murmėjo.

Kaip Elzė paskui susitiko su savo vaikiszky dienų draugalka Anyte ir kaip abi atsėdė, tada Anytė taip pradėjo:

„Man sakė, kad mūsų med-sargis Tyrmiszkis czia esąs.“

„Tais, jis czia yra“.

„Tas bjaurybė! Jis pas mus taukiai laksto apie merginas, pakol kurį neapjūkia. Dabar mūsų kampo merginos jo bailyjasi kaip ugnies, todėl jis rupinasi kitur savo laimę rasti. Dabar jis visur giriasi, kad Ažūlinės kokia mergina jam varu siulosi. Gali buti, kad tai yra teisybė, juk nū paziuros yra gana dailus vaikas!“ Anytė, taip pasakius, tūjaus pradėjo apie kitką sznekėti, bet Elzė daugiaus nieko negirdėjo. Skaistus jos veidelis aptemo ir linksmos akelės apsiniaukė. Ji prasi-szalino, jausdama savę apvilta

ir nelaiminga. Bet skaiszcziios merginos jūdplaukės Anytės akys degė piktumo džiaugsmu, kaip veik paregėjo savo draugalkos skausmus.

Veltū Andrius jieszkojo savo skaiszcziios merginos, tarp žmonių niekur jos neranda. Bet Andrius norėjo su ja pasznėkėti svarbiame dalyke. Czia jam kaip kas pūlė į galvą. Jis veik pradėjo žingsniūti kapinių link. Ant kapinių nieko nebuvo. Andriusėjo toliau į pa-upę. Jis neapsiriko. Po ažuļu sėdėjo Elzė ir labai verkė, net visa pasikratydama.

„Elzytė, kas tav kenkia, kodėl taip raudoji?“

Bet mergina dar labjaus verkė.

„Asz esu taip nelaiminga: likkie manę, atsitraukk!“

„Kas su tavimi pasidarė, Elzytė, neverk taip, tu skais-tule! Ak Dievulėli, asz nezinau, ką darycziau, kad galėcziau tavo rupesczius pama-zinti!“ jis nusiminęs sznekėjo ir paėmė jos ranką.

„Paleisk manę, nekliudyk manęs! asz tavęs bijau.“

„Manęs bijai!“ jis ruszcziai suszuko ir paleido jos ranką. „Manęs, kuris tavę myli isz visos szirdies, kurs tavę gelbėtų net su savo gyvyba, jei tu butum paojuje?! tu manęs bijai!“ jo balsas buvo pilnas sopulių taip, jog Elzytei pasidarė jo gailu. Apsiaszaravusiomis akimis ji pažvelgė į jį.

Andrius stovėjo priesz ją ir žiūrėjo į ją nuliudusiai ir nūszirdžiai, jog ji ilgiaus negalėjo iszkešti.

„Ne, ne, tai negali buti teisybė! Kaip asz tam galėjau tikėti! Andriau, tu negali buti bjauriu!“

„Asz bjaurus? Kas tav tą sake?“

„Kalvio Anytė“, Elzė nebalsiai atsakė.

„Tav jos nereikėjo klausyti! Vieną sykį ji man buvo

meili, bet kaip asz klausiau, ar ji eis pas mane, tai ji norėjo, kad asz tapčiau vagimi ir sukeziumi, o kad Dievas mane apsaugojo, jog asz nepasidaviau jos pagundoms, tada ji mane atstumė. Ta syk asz dėl jos iszkenciau daug vargo, bet asz Dievui tariu aczių, jog ji netapo mano pati. Dabar ji už manes labnoriai tekėtų, bet jau yra per vėlu ir tame dalyke nekenks man jokia apgavystė ir pikti iszmislai apie mane.“

„Ir tu, Andriau, neesi apvilęs jokią merginą ir neesi sakes, kad — kad asz tav antsi-kraunu?“

„Ne, ElzYTE. Niekad asz to nesu daręs ir to asz niekad nedaryciau, dėlto jog man yra labai bailu Dievo sudo!“

„Tai dovanok, Andriau, kad asz piktai apie tavę mislyjau. Asz turėjau tiek rupesczio!“

„Ir tai tu dėl manes verksiai, tu gera, mylima mergina. Kaip asz tav už tai atmokėsiu? Tu vieną sykį graudinai, kad asz nieko neturiu namieje, kas su manimi pasilinksmintų ir pasirupintų. ElzYTE, ar tu nori eiti mano nameliūsna, pasidalyti mano džiaugsmiais ir vargais? Tenai tav bus tylus, nūszalus gyvenimas, bet tenai bus tav mano meilė. Sakyk, ElzYTE, brangi mergyte, ar nori buti mano mylimoji pati?“

Daili mergina nusijūkė per aszaras, ir tad ji pūlė Andriui ant kaklo ir sznabzdėjo: „ai, kaip noriai, tu mano mylimasis Adriau!“

Andrius apglėbė jos galvę ir szirdingai ją bučiavo. Jam rodėsi, it visa žemė po jo kojų pragaiszo, o dėl jo atsidarė patsai dangus. Laimėn pasinėrė, jiedu sėdėjo po žūlu, pakol žvaigždelės ant dangaus pradėjo žibėti.

Tad ElzYTE praszneko:

„Ten už žvaigždžių mūsų motinėles apie mus džiaugiasi

ir mus laimina.“

„Ir jų palaiminimas iszsi-pildys,“ Andrius pritarė. Jis iszsipildė.

Nū to laiko jau praslinko dvideszimts metų. Neseniai szunų mėnesyje kieminėdamas pas savo tėvo brolių apsilkiau ir pas Tyrmiszkius. Czia yra dailiai apziurėti namai. Visur galima matyti Dievo palaiminimą. Pats gaspadorius ir medsargis yra gūdingas ir gūdojamas vyras. Jaunas ponas, seno barono mantininkas, turi jame tikrą isitikėjimą. Ponas žino gerai, jog visame kame gali tikėti medsargiui, todėl visai neklauso Anytės vyro melagyszių. Tyrmiszkis su savo paczia gyvena tikroje meilėje kaip ir jaunose dienose. Dievas jųdu yra palaiminęs vaikų pulkeliu, o szie yra iszauginami geroje ir sveikoje dvasioje. Bet vyresnioji dukte Minė, daili skaistveidelė ir szviesakelė mergina, jau yra suziedotinė vieno prakilnesnio tautieczio. — Ir dailiame vakare, kada žvaigždės žibėjo ant dangaus, Tyrmiszkis po kupliai liepai pasakojo savo jaunystės dienas. Jo mylimoji pati sėdėjo jam gretu ir žiūrėjo į jį su nūszirdžia meile ir isitikėjimu, jog man nesitiktai pūlė į galvą:

„Pasaulėje vienok dar yra tikrai laimingi žmonės.“

Lenkiszka seminarija Detroitė *)

Ta seminarija yra pirmutinė lenkiszka augsztesnė mokslynyczia Amerikoje. Isteigta ji kunigo Dąbrowski'o 1886 m. Jos sijekis — dūti lenkiszka draugijai Amerikoje tvirtai iszlavintus moksle ir patriotiszkoje dvasioje lenkiszkus kunigus. Seminarijos uzde-tojas gerai suprato, kad toks

*) Szis straipsnis prisiūstas isz Detroit'o seminarijos.

iszlavinimas turi eiti nū mažų dienų; užtai prie filozofijos ir teologijos mokslų tapo isteigtos 5 gimnazijaliszkos kliašos.

Neziurint ant taip prakilnų savo siekių, seminarija greitai atrado sav daug priesų. Kas ypatinga, didesnė pusė paczios lenkiszkos kunigijos, taip vadinami „kropidlarz'ai“, stojosi priesz ją. Ypatinga, kad jie tapo seminarijos prieszais isz uzvydėjimo, isz priezasties, kad ne jie, bet vienas kun. Dąbrowski's pastatė seminariją. Prie tos prisidėjo dar kita priezastis. Kaip žinoma, „kropidlarz'ai“ yra kūne visi „zmartwychwstańc'ai“ ir lig seminarijos isteigimui turėjo didžiausią įtekmę ant kunigų lamdymo. Nū savo kandidātų į kunigus jie reikalavavo istojimo į savo zokoną; isz pradzios lavindavo jųs pas savę, o dėl mokslo pabaigimo siūsdavo į Europą (tankiausiai į Louvain Belgijoje). Po seminarijos isteigimo ta jų įtekmė nupūlė. Bijodami visatinio jos pragaiszinimo, jie užsimanė pragaiszinti seminariją ir, atradę parėmimą tulūse lenkiszkuose laikraszcziuose, pradėjo ant kiekvieno zingsnio statyti jai kliutis. Didžiausiais karzygiais priesz seminariją stojosi laikraszcziai „Wiarus“ ir „Wiara i Ojczyzna“, kurie visokiais uzpuldinėjimais ir pliovonėmis ant jos stengėsi atkreipti nū jos lenkus — tėvus.

Tie uzpuldinėjimai ir įnirtimas „kropidlarz'ų“ pasiekė augszciausio laipsnio pernai, kada „Związek Narodowy Polski“ ant savo seimo pagyrė įneszimą — kad kiekvienas „Związek'o“ sąnarys mokėtų 50 c. ant metų ant seminarijos. Kad kun. D. priėmė tą dovaną („Związek“ jau iszmokėjo arti \$1800), „kropidlarz'ams“ atsirado proga visokiems užmėtinėjimams seminarijai „parsidavimo bedie-

viams“, „doriszko nupūlimo“ ir t. t. Bet neziurint ant to, seminarija augo ir kilo augsztyr ir be abejonės neužilgio pastos ant tvirtų kojų ir taps viena isz geriausių mokslinyczių Amerikoje.

Apart virszminetų uzpuldinėjimų ir kliuczių, kurie atnesza seminarijai moraliszkas kanczias, ji kenczia ir didelį vargą isz materijaliszkos pusės.

Pastojo ji, galima tarti, isz mylistos Dievo, nės kun. D. turėjo tik \$100, kad pradėjo ant jos kolektavoti. Žinoma, czia neapsėjo be privatiszku paaukavimų, kaip pvz. a. a. kun. Moczygėbos, kurs ant jos paaukavo visą savo turta; bet jų toli grazu neužteko net ant nupirkimo lotų.

Surinktų pinigų užteko ant pastatymo tiktai vidurinės dalies projektavotų seminarijos rumų. Apie užkvietimą gerų mokytojų dėlei stokos pajiegy nebuvo ko nē mislyti. — Geresniejie profesoriai isz Romos užėmė joje mokytojų vietas isz savo malonės. Prie to dar ir mokytinių iszpradzios buvo mažai.

Pirmūse metų seminarija turėjo tik 9 mokytinius. Laidkui slenkant dauginosi mokytinių skaitlius, o podraug augo ir reikalai seminarijos. Czia reikia žinoti, kad seminarija užlaiko daug mokytinių dovanai, o isz mokanczių jų atsiranda taip daug neturtelių, kad tik maža dalis isz jų užmoka pilningai metinį mokestį (150 dol.). Užtai isz medegiszkos pusės seminarija stovi žemai. Reikia isztiesų stebėties „kropidlarz'ams“, kurie budami turtingiausiais sąnariais lenkiszkos draugijos Amerikoje, netik nenori šūszelpti nors kiek seminarijos, bet dar taiko ant kiekvieno zingsnio pakiszti jai koją.

Szimet seminarija skaito jau arti 80 mokytinių. Isz jų 9 ant filozojos, 6 ant teologi-

jos; likusieji kliasose. Atsiranda net stoka vietos, o padidinti seminariją užkerta kelią stoka pajėgų. Kokiame padėjime prisieina tik stebėties kun. Dąbrowski'ui, kurs nežiurint ant to dar įsteigia užlaikyti, o po truputį ir tobulinti seminariją.

Bet nežiurint ant tokio ne-labo medegiszko stovio, seminarija turi kūr pasigirti. To pasigyrimo dalyku yra mokslas.

Galima drąsiai tarti, kad nė viena Amerikos seminarija tame dalyke nestovi taip augstai kaip šita. Tą pripažino ir Baltimorės St. Mary's seminarija, kuri skaitosi ligsziole pirmutinė Amerikoje dvasizka mokslinyczia). Čia negalima užtyleti, kad toks augstas mokslas stovi tik augstesniūse kursūse. Kliasose jis stovi žemai. Priežastis — ta pati neturtė, per kurią negalima užlaikyti gerų mokytojų. Bet reikia vilties, kad už 2-3 metų ir tas dalykas pasitaisys, nės seminarija laukia neuzilgo naujų professorizkų spēkų isz Europos.

Savo sieki iszleisti isz savo rumų apszviestą kuniją seminarija pasiekia pilningai: nės iszeiti isz jos, nepažinus tvirtai filozofijos ir teologijos pamatų, ypacz prie tokių profesorių, kaip kun. Buhackowski ir Dr. Laskowski's, stacziai negalima. Visas augstesnis mokslas paremtas ant gryno saprotavimo; filozofija iszsiguldo giliai, su visais iszgaliais ir traukiasi per 4 metus; teologija remiasi visakame tik ant filozofijos. Augstesniūse kursūse mokina tik reikalingiausiujų dalykų: teologijos (dogmatizkos ir moralizkos), filozofijos (logikos, ontologijos, kosmologijos, psichologijos ir etikos), Szventraszcio ir istorijos.

Seminarija taip pat gerai suprato, kad kunijas turi tvirtai pažinti ir svietizką moks-

lą, ypacz gamtos mokslus; užtai jos studentai turi priverstinai mokytis ir tų dalykų. Jei to mokslo dalis ligsziole stovi dar žemai, tai tas paeina isz neįstengimo užlaikyti tam tikslui gerų mokytojų.

Prie to visko čia nepamirsztas ir aistetizskas mokytinių iszlavinimas. Ypacz čia paremiama muzika. Seminarija turi gražią savo orkestrą. Joje taip pat randasi puiki teatralizska salia, kurioje tarpais atsilaiko koncertai ir teatralizski perstatymai — komedijos, raszytos, tankiausiai paczių mokytinių. Mokytiniams kiekvienoje valandoje atidengtas kelias dirbti ir ant literatizskos dirvos, nės seminarija užlaiko savo laikrasztį „Niedziela“.

Lig szijų metų toje seminarijoje sėmė mokslą tik du lietuviai: kun. Valaitis ir p. J. Lietuvnikas (dabar Baltimorės seminarijoje, iszsiszventęs ant dijakono). Szimet jų atsirado čia tris: du — pirmoje kliasoje ir vienas ant filozofijos. Paojus sulenkėjimo lietuviams, ypacz nū mažumos iszaugsztintiems meileje lietuvių, čia mažas, nės seminarija stovi toli nū partizalizkų pažvalgų.

Officijalizska kalba čia lenkizska, bet kone visi paprastai kalba anglizskai, per ką kiekvienam mokytiniui atsiranda proga gerai pramokti tos kalbos.

Augstesni mokslai iszsiguldo lotynizskai; kiti miszrai: tai lenkizskai, tai anglizskai.

Priima į seminariją kiekvienoje valandoje. Metinė mokestis \$150. Už tūs pinigų gūdas visas užlaikymas, apart knygų ir užvalkalo. Nėturingus priima arba dovanai arba už numazintą mokestį.

Filozofams ir teologams seminarija rupinasi palengvinti užsilaikymą, jieszkodama tam tikslui vyskupų, kurie užmo-

ka kasztus už savo mokytinius. A. K-as.

Isz lietuvizsku dirvu Amerikoje

— *Chicago Ill.* Lietuvizsko poltiszko kliubo sąnariai ant meeting'o, laikyto 23 d. Balandzio (suszaukto per kn. J. Kolesinską), aprinke naujus virszinikus, nutarė pastatyti du kandidatu ant miesto urėdinikų (pp. J. Szimkevičzių ir M. Varanką) bei pakelti protestą pas prezidentą Clevelandą priesz iszdavimo sądora, sudaromą su maskoliais.

Iszrinktas buvo tam tikras komitetas dėl sudavadyto protesto, ir antras komitetas dėl rinkimo chicagiecių lietuvių paraszų. Antras meeting'as dėl protestavojimo priesz „extradition treaty“ ta po laikomas 1 d. Geguzio. Ant 14 d. Geguzio rengiamas yra didis lietuvių meeting'as bažnytineje halėje, idant pasmerkti sądara su maskoliais. Ant to meeting'o užpraszomi yra visi lietuviai vietiniai ir atsilankantieji isz kitų miestų ant parodos. S. D.

— *Newark N. J.* Musizskės szv. Kazimiero draugystės sąnariai, matydami kaip dauginasi nūlat sąnarių ir draugyzezių, prigulinczių prie „Susiv.“, skaitlius, pradeda sznekuceziuti, jog ir newarkizskiams lietuviams reikėtų pristoti prie „Susivienyjimo“. Szv. Kazimiero draugai taipogi nutarė savo bei kitų lietuvių paraszus rinkti ir prisijusti „Susiv.“ vyriausybei, protestavojant priesz „extradition treaty“, kurią Szv. Valstijos mislija sudaryti su maskoliais.

Musų szv. Kazimiero draugystė užpraszo tūs, kurie pažinojo a. a. Kazimierą Kazlaucką, idant padūtų jojo tėvyszkes adresą. Mirdams nū susikolieczijimo paliko jis ke-

lesdeszimtis dolerių, su kuriais draugystė nežino, ką daryti, nės neturi adresą jo tėvų, ar giminių. Paėjo a. a. K. Kazlauckas isz Kauno gub., parap. Szilalio, Amerikoje iszbuvo 3 metus; buvo Pittsbūrg'h'e Pa., Thomas'e W. Va., Piedmont'e W. Va ir ant galo atvyko į Newark'ą N. J., kur ir persiskyrė su szjū svietu. Raszant apie a. a. K. Kazlaucką, reikia padėti szjū adresą. Geo Moluszis 572 S. Market str. Newark N. J. *Jur. Moluszis.*

— Priesz iszdavimo sądora (extradition treaty) isz lietuvių pirmiausiai pakėlė protestą lietuviszkas politizskas klijbas vardan Jogėlos isz Elizabeth N. J. Daugel ten darbūjasi tame dalyke V. Ambrozevičius.

— *Mt Carmel'io Pa.* lietuviszkas klebonas kun. Pėza pastariame laike iszplėtė plačią agitaciją tarpe lietuvių priesz „iszdavimo sądora“ su sziaurės meszkiniais t. y. maskoliais.

Apart to kun. Pėza nemaž darbūjasi ir dėl „Susiv.“ Per jo patarmę jau pristoto prie „Susiv.“ szv. Jurgio draugystės isz Shamokin'o Pa. (viso 57 draugai), o taipgi tariasi pristoti dvi draugystės isz Mt Carmel'io Pa. M-as

— *Du Bois Pa.* Pirmos metų musų miesto lietuviai pradėjo rūsztis apie uždejimą parapijos, visur vaicszciudami ir vazinedami. Triusėsi per du metu, galop daėjo iki tam laipsniui, kad įstengė iszsilieciuti nū airių sunkaus jungo ir uždėti savo locną lietuviszką parapiją. Paskutinėse dienose tapo suraszytos visos szejmynos lietuviszkos isz miesto Du Bois ir apielinkės ir pasirodė, jog yra norinczių prigulėti prie parapijos 96 szejmynos pauciūti, o vienstipių (nevedu-

sių) 250. Žinoma, kaip visur, taip ir čia ne visi nori prie mūsų prigulėti: vieni savę vadina lenkais (paliokais), o kiti prie airių glaudžiasi. Vienok yra ir tikrų lietuvių, kurie ilgą laiką triusėsi, pakoliai surinko pinigų ant Dievo garbės ir nupirko du lotu (po 180 pėdų ilgio ir 60 pločio) nu privatizsko žmogaus už \$1500. 26 d. Balandžio dūta jam ant rankos \$1000, o \$500 reikės iszmokėti, mokant kas mėnū po \$50

Dabar matydami, jog jau mūsų darbas nenuveis ant niekų, gal ir atszalusieji mūsų tautiečiai glaussis prie mūsų ir nuštos pasakoje, jog mes rūšiamės ne bažnyčią statyti bet karczią. Kaip tai ir kun. Masziotas per pamokslą garsino ir žmones suezino, kad nedėtų pinigų ant lietuviszkos bažnyčios bet ant airiszkos, kur ir taip jau daug mūsų lietuviszko pinigų sukrauta. Man ding nesakys nieko dabar nei kun. Masziotas, kaip atvažiavęs ras nupirtą žemę su dviem triobėsiais. Su Dievo padėjimu netrūkus galėsime ir bažnyčią statyti; tik broliai laikykimės visi isz vieno ir savo centus aukaukime kožnas pagal iszgalėjimą, negerkime per daug ir nesipeszkime, o tada pamatysime, kad Dievas gyvena su mumis.

Buvome prasę pas vyskupą Erie's Pa. T. Mooly, idant dūtų mumis lietuviszką kuniją, bet jis pasakė, kad dar neturi jokio lietuviszko kunigo, tik turi klieriką lietuvi, kurį vos po 3 metų galėsias iszszvesti. Vyskupas pasakė, kad jis priimsias su noru kuniją lietuvi, jeigu kokis atsiras turintis popieras. Taigi mes per laikrasztį „Vienybę“ užpraszone atvažiūti pas mus, jeigu kur kokis geras lietuvis kunigas neturintis parapipijos atsiranda. Gali atsiszaukti ant szio adreso: Mr. Alex Akrama-

viczius L. Box 205, Du Bois Clearfield Co Pa.

Parapipijos Komitetas.

Margumynai.

— *Chicago's* miestas, taip pagarsėjęs dabar isz priezasties visaszvietinės parodos, neturi didelės istorijos. Kur pirm 60 metų iszpurtusiūse medžių kamienūse gyveno trys szejmynos, dabar ten iszdygo didis miestas, turintis daugiau nei 1.250.000 gyventojų. Po New York'ui Chicago yra didžiausiu Amerikos miestu, o tarpe viso svieto didziųjų miestų uzima 7-ą vietą.

Pirm 23 metų Chicago aplankė baisi ugnelė, kuri visiszkai beveik buvo panaikiniusi miestą: isz 20 tukstanczių triobėsių likosi tik pelenų ir degėsių kruvos, blėdį ugnies padarytą apskaitė ant 200 milijonu dolerių. Bet neilgai Chicago'je likosi pedsakiai tos baises ugnelės, į trumpą laiką it isz žemės iszdygo puikus trobėsiai, teatrai, bažnyčios, rumai netik nu 12 bet ir nu 16 ar 20 augsztų. Pelkės, isz kurių kylanczios nūdingos smarvės nevienam buvo priezasczia smerties, dabar iszdziovjtos, panaikjtos, o miestas Chicago iszsimetęs tų pelkių kada tai vietoje, priguli prie vieno isz sveikiausių sanitariszkame dalyke miestų. Chicago stovi szalia ežero Michigan; apsuptas yra puikiais sodais. Isz parkų geriausi yra Jackson Park, kuriame yra dalis parodos ruimų, ir Lincoln Park į žiemius nu miesto. Abu tūdu parku atsiranda ant kranto ežero Michigan ir dailiai iszrodo su savo žolynų lysėmis, vazonais, dailiszkai susodjtais medžiais ir nedideliais prudais. Svezčiai atsilankantieji Chicago'je vadina tą miestą sodų miestu.

— *Pittsburgh'iečiai* galite parsikviesti „Vienybę“ per Pr. Naujokaitį. Jo adresas: 2505 Jane Str. S. S. Pittsburgh Pa.

Budas Senoves Lietuviu Kalnėnu ir Žemaicziu PARASZE S. DAUKANTAS.

(Pabaiga.)

Toliaus eidamas Figil su savo buriu, sutikęs ginklūtą tautą Žemaiczių, kurie, lig pavydę viens antrus, tūjau ir susigrumė; pirmu svilksnėmis ir vylczyiomis szaudėsi, paskui akstimis ir strypais svaidėsi; Žuvėdai paveikti, o Žemaicziai atsitureti norėdami, jau it buvusi abi pusė susiartinusi muszdamiesi, tai matydami Žemaicziai metę savo drabužius ant Žuvėdų kalavijų ir tokiu pragumu nuginklūtus Žuvėdus nevien pergaleję Žemaicziai, bet ir patį Figil nutvėrę, kurį butu užmusę, jei nebutu vėlu bebuvę, todėl, idant svietas susirinktu lig ryto, artymoje sodoje (kaime) dėję į szieksztą, isz kurio Figil nevien iszsiliūsavęs, bet dar ir savo tarnus paleidęs, su kuriais iszlaužęs trobėsį ir tenai radęs ginklų ir piningų, irką prikrautą, kurią nuneszęs į girią ir paslėpęs; bet tūmi dar nekaikinęsi: kaipogi pargryzęs į kaimą, trobėsius sudeginęs, o svietą iszmuszęs. a)

Isimetus Teutonų Vokiecziams į Žemaiczių pajurius, randame iszrasztą tų gadynių rasztūse, beje: metūse 1204, jog Rygos Vokiecziai reikalavę nu Letuviežų arba Letgalių 90 talentų ugadų už tavorus, kuriūs Letuviežai arba Letgaliai pirm 20 metų buvę jiems nugriebę siuntamus į Mugapilę arba didijį Naugardą. b)

Paskesniai taippat randame įrasztą, jog Enrikas, kurso vyskupas krupaudamas, kad jo Kurzemiai neiszvarytu isz vyskupijos, sutaręs buk su Teutonų meldzionimis Klaipėdoje pilę strunyti, dėl kurios įkurimo buk pasiėmęs jiems kas metą po tukstantį Letonų per 5 metus mokėti dėl paszelpimo tų meldzionių, kurie tūm pacziu laiku buvo Žemaicziams Parusius užėmę. a)

Taippat Vokiecziai, apraszdydami didijį Vilniaus gaisrą, nutikusį metūse 1399 Kovo mėnesyje, kuriame sudegęs nevien visas miestas, bet katedra, augsztoji ir žemoji pilė su didziojo kuningaikszečio rumais, sako, tarp kitų brangių brangesnių daigtų didziojo Lietuvos kuningaikszečio Vytauto sudegę ketures deszimtis tukstanczių ir trys szmotai sidabro kapų Lietuvos graizių. b)

Žinoma yra, jog senovėje sidabro arba aukso svarą Teutonai vadino marka, Gudai grivina, o Lietuviai graiziu, nu žodžio graizyti arba pjaustyti: kaipogi Lietuviai nulietą ar nukaltą sidabro vienmulinę lazdelę, storą mažne per pirsztą, svarą sveriančią, įkajojo deszimti kirczių po lygumo neperkeisdami. Kožnas toksai kirtis vadinosi kapa, nu žodžio kapoti: nes jog tokia lazdelė nepatogi buvo dėvėti, tad tą įkapatą lazdelę sugraizė į penkis graizinius, po dvi kapi turenčius; kožnas toksai szmotelis tos lazdelės, turis saviepi dvi kapi arba du kircziu, vadinosi graiziu; Lotyniszkas Syclus, tankiai ilgūju grasziu dėl iszskyrimo nu praszalieczzių piningų, grasziais vadinamų. c) Lietuviai lykavo ir skaitė savo pi-

a) Schlozer Geschichte V. Lit. Kur. u. Lief. s. 308.

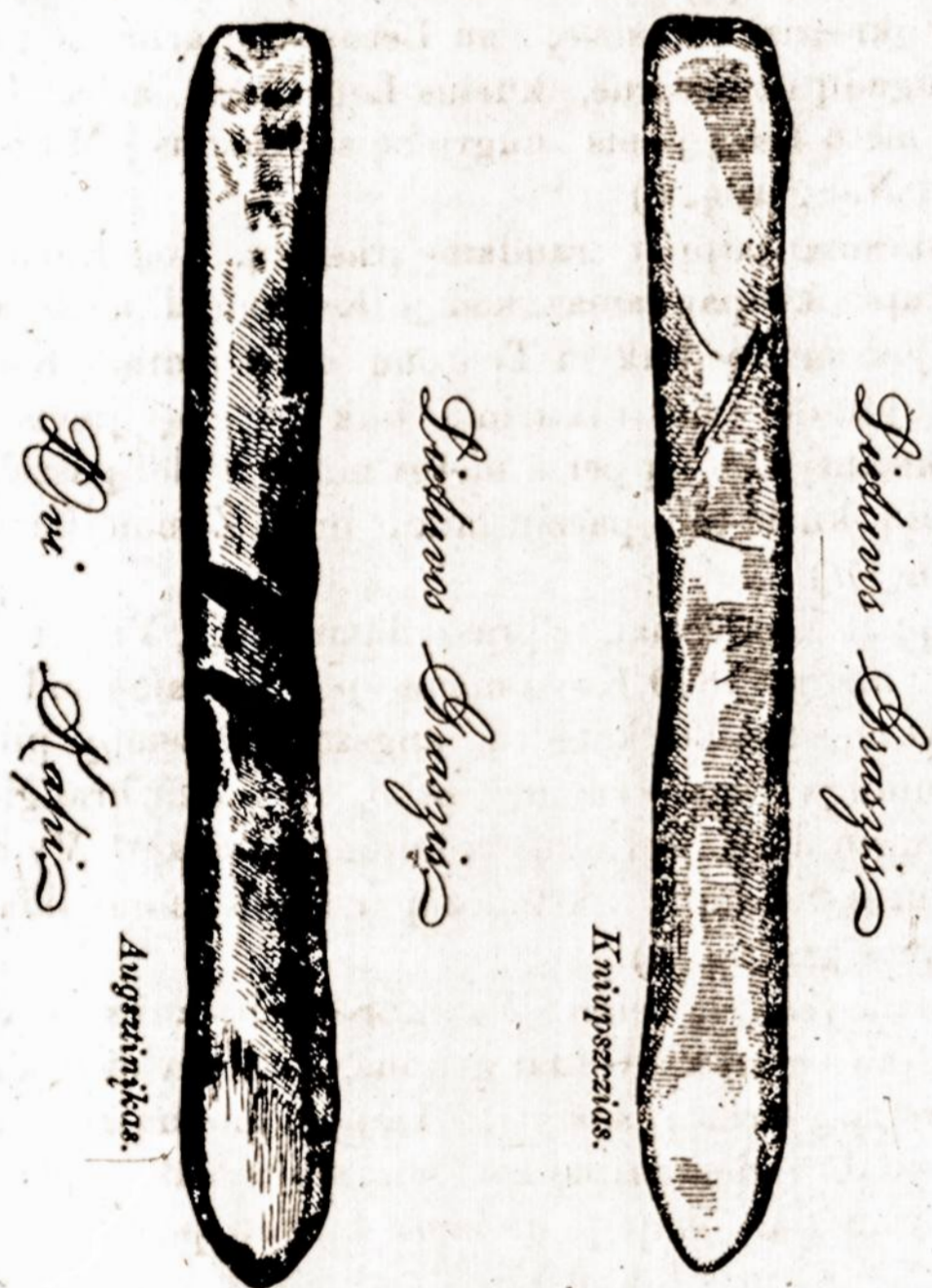
b) Joh. Gottf. Arndt. Lief. chron. 1. T. s. 52.

a) Joh. Voigt Gesch. Preus. 3. B. 1. k. s. 69.

b) Joh. Voigt Gesch. Preus. b. 2. k. s. 168.

c) Metūse 1496 Vilniaus vyskupas Vaitiekus, įkurdamas Vilniaus katedroje kursą, savo pamatinėje liecyboje liepia Szlėpėnų valseczionims tarp kitų dūklių Kuratininkams dūti „decem syclous grossorum latorum, in unumquemque syclum centum grossos numerando quos ipsi tributarii et censitae praedicti contribue-

ningus nū tų kirceių, lazdelėje esančių, ir taip sakė: tiek dešimtų arba tiek šimtu kapų Lietuvos graszių dėl atskiedimo nū svecios szalies piningų, kurių svaras buvo į mažesnius ir didesnius szmotelius iskapotas, nekaip Lietuvos, o rasi ir sidabras netaip grynas. Dar metūse 1526 lykavo arba rokavo tris szimtus kapų Lietuvos graszių į tris deszintis grivinių, tai yra: deszimtį kapų Lietuvos graszių į vieną griviną. Taip pat metūse 1524, du szimtu ir asztūnes kapas Lietuvos graszių lykavo arba rokavo į szimtą Vengrų raudonųjų, tai yra: dvi kapi Lietuvos graszių su truputėliu į vieną Vengrų raudonąją. Kuningas Daukszas, Žemaičių kanauninkas dar metūse 1598, sakydamas pamokslą ant S. Mikalojaus, talentus tos dienos, Evangelijoje randamus, vadina ilgaisiais grasziais ir lygina vieną ilgąjį į griviną ir taip sako: „ilgasis arba grivina“. Kuningas Kojalius jezovitas metūse dar 1654 Lietuvos kapą lygina į Teutonų musztinį. b). Tą kapą angis kapojo į penkes deszintis smulkių szmotelių, kuriūs szmotelius vadino skatikais nū to, jog jūs skaitė ne svėrė, kaip kad svėrė graszius ir kapas; nes jog kasztavo darbas lig susmulkinant, o rasi tūse skatikūse buvo prastesnis sidabras, todėl tokių skatikų skaitė szeszeszdeszintis į vieną kapą. Kartais tūs kapos szmotelius sukaldė po du, tris į vieną, nū ko vadinosi dvilekais, patreinais etc.

Dėl aiskesnio supratimo, koksai tas buvo ilgasis graizis arba graszis, czia dėl paveiklo vieną rastą Žemaičiuose iszmalevodinau; kaipogi tas, kurį regi czia skaitytojas iszmalevotą, sveria szios dienos keturis musztus arba penkis Gudų rublius, yra lietas ir įkaptas dvejose vietose, kurie kireziai rodo, jog

bant". Tame pacziame raszte kitoje vietoje sako: septem sexagenas (kapa) grossorum latorum in quolibet sexagena sexaginta grossos computando". Act. Lith. Lib. Inscr. 116 fol. 79.

Metūse 1497 Lietuvos didysis kuningalksztis Aleksandra, įkurdamas Pasvalyje baznyčią savo pamatinėje licyboje gorina stropiai tūs, kurie neklausytu tokio jo parėdymo, tais žodziais „sub pena Ducati sexaginta syclorum pro Pallatino vero Trocensi tunc existenti triginta sycli penae et pro plebano decem sycli penarum irremissibiliter solvendarum". Act. Lith. Lib. Inscr. 115. vol. 160.

b) Kojalovicz histor. Lith. T. II. Lib.

jis tur dvi kapi, yra 28 probos sidabro; abu galu truputį suploksztintu abiem pusėm, kurioje norint pusėje kartais pasitinka literos arba balsės arba žimė to Jomylestos, kursai jį nuliedino, idant palcziaus (suktybės) sidabre nebutu. Iszmalevodinau dėl to vien, idant koznas artojas, laidė ar griūvkasis, radęs žemėje, galetu numanyti ir iszmingam savo žemės vyrui parodyti, kad jis galetu iszreikszi, kurio amžiaus but esąs rastasis piningas; nesgi jų vardai, noris visados vienoki buvo, beje: graizis ir kapa, bet svarumas jų didei įvairus pagal to, kaip svaras sidabro buvo dalyjamas į 8, 10 ar 12 ir daugesniai dalių, kurias noris pirmaisiais vardais vadino, tacziaus nebturėjo pirmosios vertės pagal savo pirmojo vardo, kaipogi į paczią kapą jau metūse 1534 vieną kartą skaitė arba lykavo deszimtį piningų, antrą kartą vėl į kapą lykavo keturioliką piuningų pagal to, kaip svaras sidabro buvo padalytas į 8 ar 10 dalių; nesgi tas lykis arba skaitlius, kuriūmi lykavo į kapą deszimtį piningų, vadinosi siaurūju lykiu, o tas, kuriūmi lykavo į kapą keturioliką piningų, vadinosi plačziūju lykiu.

Ilgainiu, kaip dabar regėjome, tą kapą dėl didesnio taikumo prekyboje padalyjo į deszimtį piningų ar daugesniai, apvalių kaip szios dienos, kurie vėl turėjo tris, keturis, penkis ar szeszis savięp mažesnius piningelius, vadinamus skatikais nū žodžio skaityti dėlto, jog tūs piningus reikėjo, kaip sakiau, skaityti, ne sverti, kaip senovėje kad darė: nū tokių piningų kėlesi vardai dvylekių, patreinių ir taip toliaus, tai yra turį po du, tris ar szeszis savięp mažesnius piningelius: kaipogi Lietuviai Kalnėnai ir Žemaičiai lig sziai dienai smulkų piningą vadina skatiku, ir taip sako „neturiu nė skatiko“, beje: nė visūmažojo piningelio.

Lituviai taip pat kalė ir aukso piningus arba raudonūs; lig szeszioliktojo amžiaus nėra žinoma, kokie buvo Lietuvos raudonieji, nes to amžiaus yra žinomi, ir taip metūse 1560 kaltos Lietuvos raudonosis turėjo 10 r. Lietuviai kalė piningus savo ukės lig metų 1597 ir nū to laiko, noris Lenkai savo piningus Lietuviams antmetė, vienok szie vis savotiszka lykavo jūs į graizius ir kapas kaip sudūse taip ir gasūse.

Lietuvos piningus it spieriai gal pazinti nū jų žimės: kaipogi ant visūmažiausiųjų piningėlių arba skatikėlių yra jotis, tai yra: kareivis szarvūtas, kalaviją iszkėlęs, zovadu (szūliais) per laukus ant žirgo belekias.

Kas nor aiskesnei zinoti apie Lituvių piningus paskesnių amžių, tas tur skaityti Tadeuszo Czackio rasztus apie Lituvių ir Lenkų įstatymus, asz czia tiktai truputį tegalėjau paminavoti apie sėnovės Lituvių piningus, a) kuriūs szia dien paklausais neb gali antsiterauti.

a) Tad. Czacki o Litewsk. i Pol. prawach T. 1. str. 111.

GRAŽINA.

Lietuviszka apsaka,

Paraszé Adomas Mickevyczia,

Verté Jonas Mrk.

(Tąsa).

Jokit laimingai, stovédam's isztyko
Tare Rinvit's jús akim's palydėjes:
Viskas kaip sapnas po nakeziai isznyko
Dėkui tav poniut', kas butu tikėjes,
Kad pon's, ką rustu taip buvo iszrodės,
Atsimainytu, taip greitai atszirstu,
O czion Gražinos vien's kit's meilus zodis
Nei saulė, veik ant dangaus pasirodys,
Ukaną miglų, mislis rustas skirsto,
Ner' iszties dyvo — užmirszes jaunystą
Nūmonėj' meilės sen's tankiai paklysta.

Taip vien's sav kalba ir galvą pakėlės
Žiuri į langą, pirmiaus ziburėlis
Apszvietė jį, dabar tamsa dengia,
Vėl grįžta ruman, ant trepų užzengia,
Ar kunigaikštis nelieps jį paszaukti?
Laukė, stovėjo, nubodus gi laukti,
Prėjo prie durių: ausia tirt' mėgina,
O naktis poną sunkiau vis migdina.

Kaip, taria, viskas stebėtinai klojas?
Skubėtis liepė, kaip szitoj' adyno'
Mus isz Naupilės iszvesti ketino
Vakar, dar miega. Komtur's pageidautų
Vokiečių vadas pagelbon atjojes
Laukia, kad dėką, atsakymą gautu....

Tą kunigaikštienė liepia iszvyti.
Kiek vakarykszczia kalba nūmanyti
Davė, nors retą girdejau tik zodi,
Bet ką girdejau — viskas aiszkiai rodė,
Kad jį siuntinius vakar iszvarė
Nežinant vieszpacziui; žingsnį padarė
Drąsų, vienok szitą kartą bijausi,
Ar ne per daug spēkoms savo jau tiki,
Nės drąsus siekis, geidimas, nesykį
Mus pakoroja plėga kūsmarkiausia.

Tai taręs mato ponios siųstą tarną —
Kunigaikštienė pas savę jį szaukė.
Skubinas veikiai į kairįjį sparną
Rumo, tenais jį tarnaitė patiko,
Ten Gražina ir pati jojo laukė,
O kad kalbėt', dėl svarbumo dalyko,
Kambaryj' jūdu du vienu tik liko,

„Liudnos naujienos“, anoj' tųj' pradėjo,
„Nors abejonei nereik' pasidūti,
Ką vakar laimė suteikt' pavydėjo,
Gal su palukiais ryto atidūti.
Kęskim ir laukim, ant kiek tik galėsime,
Paslaptyj' stengsimės viską laikyti,
Su siuntiniais sutarimą daryti

Ant kito kart', ant toliaus atidėsime,
Kad Lietavor's staiga nepazadėtu
Jiems — ko pacziam paskiaus gailaut' reikėtu.

Tu nebijok', tai ką manom' daryti,
Vieszpaczió mieriams didei neužvodys:
Jei tiktai noras, jei reikal's parodys,
Vėl gal' isz naujo viską atmainyti,
Sziądien į Lidą da eiti žadėjo,
Jus vest ketino, bet kaip tam tikėti? —
Tik ką pargrįžti isz taip tolospėjo,
Tik ką spėj' szarvus ir ginklą padėti,
Norint dvasia kilt' augsztyt kaskart geistu —
Kuną pailsusį spēkos apleistu.“

Poniut', jau visos nodiejos pratuvo:
Kada kareiviai suėj' suvadyti,
Kviesti Kryziokai pagelbon pribuvo,
Norom's nenorom's negal' jų trukdyti.
Tai mąstis mano, bet jo reik' klausyti,
Kaip apie tai kunigaikštis kalbėjo?
Gražina taikėsi jam atsakyti,
Kaip sztai priesz langą lauke sudundėjo
Patkavos žirgo, į vidų įėjo
Germus iszgasdįtas, pranesdam's žinią,
Jogiai sargai, kurie leisti dabojo
Kelią lidinį, slapczia dažinojo,
Kad Vokiecziai mus užpulti ketiną,
Kad jų vadas su broliais, sulaukė,
Siuntinius savo, isz girios jau traukia,
Paskui jūs knechtai su abazu sekė,
O da priesz dieną, kaip pat's sargai sakė
Ir kaip Kryziokų vergai iszpažino,
Miestą aplenkę imt' pilį ketino,

Taigi Rinvitas tūjaus kūgreicziausiai
Vieszpatį keldam's rodos tegul klausia,
Ar nūg jų gintiesi murūse liksim',
Ar drąsiai prieszą ant lauko patiksim' ?
Sargas, ką susekė jųsius, pirmiausiai
Jūdūsius, sako, užpulti vertėtu;
Kol knechtai jiems su pagelba prispėtu,
Girioj' isz szono slapta priselinę
Raitiemsiems Broliams kaktas sudauzysim',
O paskui žirgais pėscziūsius sumynę,
Veislę gyvaczių suvis isznaikysim.
N' iszpasakytai didei žinia szita
Užgau Gražiną, užgau ir Rinvitą.

„Kur siuntiniai“, ji paklaus' ir matyti
Atsakos laukt' nor', bet Germus tylėdam's
Stov' tik ir baugiai į ją žiurėdam's,
Geidžia isz veido mislis iszskaityti.
„Ką girdziu“, sako, „kur siuntiniai klausi
Vokiečių dingo?... teikeis atsiminti,
Kaip vardan pono pati kūgreicziausiai
Pilį apleist' jiems liepei prisakyti“.

(Toliaus bus.)

Apgarsinimas. Gūdotinas Redaktorius:

Praszau patalpinti į „Vienybę“ apie mano kruvinas asparas, per kurias savė atsilsio negaunu, pasidėkavojant savo geriems susiedams pp. J. P-ui ir K-ai, pas kuriūs mano moteriskė labai tankiai atsilankydavo. Gyvenau porą metų su savo pacziute didžiausiame sutikime ir meilė? — Viena kartą, parėjū man isz darbe, kalba mano duszelė, kad sakę jai Pan-ai ir Kan-ai, „kam tav su jūm gyventi ir svetimus vaikus augiti; pamesk kvaile jį“. Taip pasakodama man tada mano pacziute jūkėsi isz tų žmonių pagundymo.

Ji mano antra pati buvo, bet Dievui dėkui dūnutė iki valiai turėjome ir pinigėlių, o asz ją mylėjau, kaip savo duszią. Viena dieną isz ryto treczią adyną iszrengė jį manę į darbą, iszbucziavau jos rankeles po kelis kartus, bet, kad pargrižau isz darbe, Dievo maloningas, pustus ruimas, o mano szirdelės nei po sziai dienai negirdėti! — Tėvynainiai brangus! jei kas žinot, kur jį apsi-verczia, praneskite man, o asz nagradysiu \$25 tam, kas dūs žinią apie jos gyvenimo vietą. Ji yra vidutinio ugio, tamsiai rusvų plaukų, tarp nosies ir akių kairiam kamputij turri apgamuką, pavoznam stone moteriskė, paeina isz Suvalkų rėd., Naumiesczio pav., kaimo Szvapių, vardu Ona Janikaiciute. — Jeigu tik sugrižtų, kad ir nieko neturėtų, asz jai dovanuju viską ir vėl priglausiu, nės asz be jos negaliu gyventi ir vietos sav nerandu isz nerimasties ir gailiesczio. Mano adresas: *Antanas Stanivicia 901 Conatt str. Baltimore Md.*

Balius! Balius!

kuri kelia szv. Petro ir Povylo draugys.
Hazletone
d. 17 Geguzio ant Maennerchor prasidės ant 7 ad. vakare. Grajys lietuviszka orkestra isz Shenandoah'o. Užpraszome visus tautiecius ir tautietes isz Hazleton'o ir apielinkių.

Geriausia uzeiga dėl lietuvių pas Kazi Babina, kur gali netik atsigerti skanių gėrymų, bet ir broliszką rodą. Gyvena jis ant **Carson ulyczios po N 1506** Pittsburgh'e S. S. Pa.

Pajieszkėjimai.

Pajieszkau savo draugo Antano Ramanaucko, paeinanczio isz Suvalkų gub., Kalvarijos pav. Kirsnos gmino isz dvaro Seiminiszkių Antaras metas kaip isz Londono iszvažiau į Pittsburgh'ą ir nėra jokios žinios nū jo. Mano adresass: W. Walentukonis John str. Polhard N 6 Lowell, Mass. (21)

Laikykit vagi!

Pajieszkau Adomo Kaminsko, kuris pabėgo isz Pricerville, nuneszės vieno žmogaus pėdę. Jis yra vidutinio ugio, rusvų plaukų, didelių rudų usų, į žmogų niekad nežiuri. Kas jį pristatys pas manę, gaus \$10 nagrados ir kasztus kelionės.

Mano adresas: Jonas Abraitis Duryea Pa. P. O. Box 83. (22)

Apgarsinimai.

Kas norite

gauti puikų paveikslą Lietuvos karaliaus Gedimino, kaip priesz jį maskolius pūla ant kelių, raszykite pas manę prisiųsdami 30 c; Kas imtų daugelį tų paveikslų, tai leidziū po 20 c. Mano adresas: *John Machulitis 569 S. Canal str. Chicago Ill.* (20)

Australian Red Weed

(Australijos raudonoji žolė) yra geriausia vaistu pavasaryje dėl perczystijimo kraujo. Nenaudok kitų vaistų apart jos.

Kiekvienas privalo vartoti Australijos Red Weed geriausia pavasario vaistą dėl kraujo perczystijimo, o ne kokį kitą.

Ta žolė kūgeriausiai perczystys jus kraują, nevartokite kitų vaistų apart jos.

Knigos

pargabentos isz užmarės:

Maldų knygos,

Aukso Altorius, arba Szaltinis dangieszku skarbu 2.25c., 2.75c., 3.25c., 4.00c., 4.50c., 5.00 ir 5.50c.
Senas ir naujas Aukso Altorius \$2.25 ir 2.75c.
Garbe Dievij ant auksztybės „ „ „ \$2.00
Balsas Balandėlės 1.25c., 1.50c. ir 2.00c.
Kninga giesmių arba Kanticzkos „ „ 75c.
150 Psalmu Dowido karaliaus ant paveikselo kanticzkų 75c.

Istoriszkos dvasiszkos italpos knygos, gyvenimas Viespaties Jezaus Kristaus, 75c.

Istorija seno ir naujo istatymo su abrozėl. 25c.
Istorija seno istatymo „ „ 35c.
Gyvenimas Marijos „ „ 25c.
Menuo Szvencziuos Marijos Panos 30c.
Sopulėj Motynos Dievo „ „ 20c.
Evangelijos be apdarų 75c., o su aparais 1.25c.
Gyvenimaj Szventuju, ant visų metų koznos dlenos, pirma, antra, treczia ir ketvirta dalle už kozną dalį po „ „ 75c.
Gyvenimas szv. Benedikto kabro „ „ 10c.
Stebuklai Dievo Szvencz. Sakramente 40c.

Įvairios dvasiszkos knygos,

Fillotea arba kelias į maldingą gyvenimą 50c.
Pokillis Szventųjų „ „ 15c.
Iszguldimas metiniu szvenczių labai naudinga kningelė 10c.
Mokslas Rymo kataliku „ „ 50c.
Kas yra griekas? „ „ 20c.
Nekaltybė „ „ 30c.
Vartai dangaus „ „ 20c.
Garsas apie bajybes Dievo sudo 35c.
Raktas į dangų „ „ 20c.
Didžioji nedėlia „ „ 5c.
Kaip Sumenija nuspakajiti „ „ 20c.
Vadovas į dangų „ „ 50c.
Prisigatavojimas ant smerczio „ „ 50c.
Drangija dėl duszių „ „ 5c.
Lietuviszkos mizlos „ „ 10c.
Zine apie gydymą ilgų kuno ir dusziuos, apie Liuterį ir Kalvina 1.00c.

Istoriszkos knygos svietiszkos italpos.

Istorija Lietuvos „ „ 50c.
Trumpa senovės Lietuvij Istorija „ „ 20c.
Aplinkrasztis kun. Petravycziaus į Vilniaus džiakenystės kuningus 1870 m. „ „ 10c.
Už ką mes lenkams turime buti dėkingi arba nedėkingi, graži knigutė kurioje apraszta visi musų prietikiiai su lenkais nū pat kriekzto Lietuvos 5c.
Žiponas bei žiponė „ „ 50c.
Žirgas ir vaikas „ „ 25c.
Vytautas didis Lietuvos kunigalkasztis 40c.
Aple senovės Lietuvos pilis 20c.
„Ausza“ keturių metų puikūšas apdaršes po \$1.25 kninga, visas perkant 4.00c.

Knigos poetiszkos.

Senkaus Jurgis „ „ 25c.
Vitoliorauda, puikios poematas isz senovės lietuvių gyvenimo, 2 knigos 1.25c.
Dūnelalczio pavasario linksmybės 15c.
Konradas Valerodas „ „ 10c.
Tėvyniszkos giesmės „ „ 5c.
Jūkautos dainos „ „ 5c.
Naujos dainos „ „ 10c.
Birutės dainos „ „ 10c.
Tėvynainių giesmės „ „ 40c.
Pirmutinis degtinės varytojas puiki komedija 10c.

Apysakos.

Palangos Juze, linksmi skaitymai „ „ 25c.
Kas teisybė tai nemelas puikios apysakėlės isz lietuvių gyvenimo 20c.
Pajudikime vyrat žemę, puiki apysaka paraszta patrijotiszkoje dvasėje pagal vengriszką pono A. isz B. autoriaus knigutės, „Kas teisybė tai ne melas 25c.
Žiemos vakaro adynėlė, vokiszkom raidėm 30c.
Muzikėlis „ „ 15c.
Pasakų kninga „ „ 25c.

Moksliszki rankvedžiai ir

kitokios knygos

Lietuviszka Gramatika paraszta kunigo Mikolo Miežinio 50c.
Abėcėla „ „ 30c.
Elementorius lietuviszkas „ „ 15c.
Kninga dėl iszsimokinimo rokundų 25c.
Kninga dėl iszsimokinimo visavietinės kalbos 15c.
Aple buvimą Dievo „ „ 10c.
Grieszninkas priverstas metavotis „ „ 15c.
Pamokslai apie trusą „ „ 5c.
Talmudas ir musų žydat „ „ 10c.
Szkala su kalba „ „ 25c.
Prieszauszris „ „ 20c.
Kaip įgyti pinigų ir turtą „ „ 25c.
Girtybė „ „ 10c.
Genių dėdė, graži pasakutė kur iszrodyta, kaip labai svietą slogina maskolij valdžia 10c.
Trumpa peržvalga lietuviszės darbu Amerikoje 20c., dėl perkupczijų po 10c.
Kalendorius ant 1889 m. 25c. ir ant 1890 m. 25c.
Visoki Abrozėliai su maldelėmis po 5 centus.

KNINGOS

EOCNOS SPAUSTUVĖS.

Istorija Katalikų Bažnyczios, „ „ 1.00
Europos Istorija su žiampliais „ „ 50 ct.

Pasakojimas Antano Tretininko paraszė vysok Zemalczių Motiejus Valancziuskas, 25 ct.
Ponas Bartkus, paraszė kun. A. Burba, 20 ct.
Dievaltis, apysaka szlos galdynės 11.00 ct.
Apleka Dievo „ „ „ \$1.00.
Aukso Verszė, labai puiki drama „ „ 20 ct.
Boleslawas arba antra dalle Genowefos 30 ct.
Du puikus apraszymaj aple nedorybę zydo ir plktą augynimą wajku „ „ \$1.00.
Historije gražios Katrukos ir jos wysoki atsytyklimaj „ „ „ 10 ct.
Historije aple gražą Magelona, duktery karalaus isz Neapolo ir aple Petra karejwi 40 ct.
Historije isz Iajko. Francuzkos wajnos Afrikoj „ „ „ 30 ct.
Istorija Septynių Mokintojų ir Lietuviszka 50c.

Jurgis Mikoslawkis „ „ 80 ct.
Juozapas Koniuszewskis arba kankinimės Unijotu po valdės maskolaus „ „ 50 ct.
Konstytucyje dėl darbininku „ „ 10 ct.
Namelis pustelniko paraszytas dėl puiklu Lietuwniku „ „ „ 75 ct.
Nedorybes Rymo Ciesoriu, historije isz Iajko ponawojimo Nerono „ „ „ 80 ct.
Puikus apraszymaj tikru atsytkimu isz czeau wajnos 1863 metu „ „ „ 40 ct.
Prawadnikas angieskos kalbos neabdar. \$1.00 o abdarytas „ „ \$1.25.
Puikus apraszymas aple Lietuvą „ „ \$1.00.
Rinalda Rinaldinas „ „ „ \$1.50 ct.
Senowes apraszymas aple Duktery Filypo Karejwio „ „ „ 50 ct.
Sumyszimas arba bajmė tury dydeles akis Tykra teisybe isz Suwaiiku gubernijos 15 ct.
Szwiesa Dievo „ „ „ 65 ct.
Titkus Persų Karalius „ „ „ 25 ct.
Uzstyanawik ant to geraj „ „ „ 50 ct.
Witas ir Korynna historije isz Iajko persekiojimo Bažnyczios S. per Deoklecijana 95 ct.

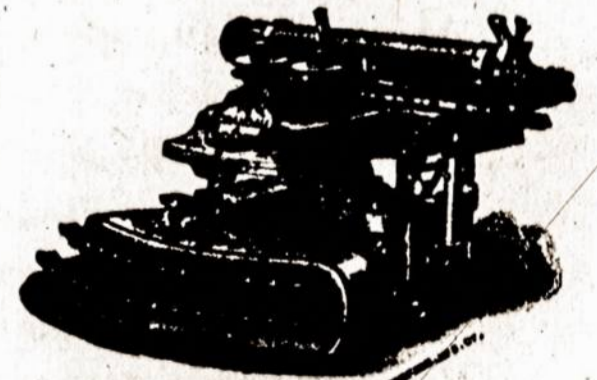
ISTORIJA Katalikų Bažnyczios gaunama yra pas Rev. A. Burba Plymouth Luz. Co. Pa. Box 1058, pas Rev. P. Abromaitį Jordan st. Shenandoah, Pa. kasztūja \$1.00.

Uždejęs kromą Pittstone, parduvinėju viską kūmi pigiausiai.

Tam. Pauksztis.

123 N. Main str., Pittston, Pa.

Nevienas laiszkas atėjo į „Vienybės“ redakciją su užklausymu apie „drukavojamą“ masziną. Pakakindami savo tautiecių praszymus „Vienybės“ iszleistuvė padarė sutartį su **The Crandall Machine Co.,**

Groton'e, N. Y., U. S. A.

Kuri tai kompanija apsiėmė padaryti dėl savo TYPE-WRITER Cilinderį su lietuviszku alfabetu pagal naują raszliavą. Norintis turėti „drukavojamą“ masziną geriausio fasono, kuri kasztūja 50 dolerių, tesikreipia į mus REDAKCIJĄ, arba į fabriką tų maszinų, kurio adresass:

The CRANDALL MACHINE Co.,
Groton, N. Y., U. S. A.